KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ

KIYI

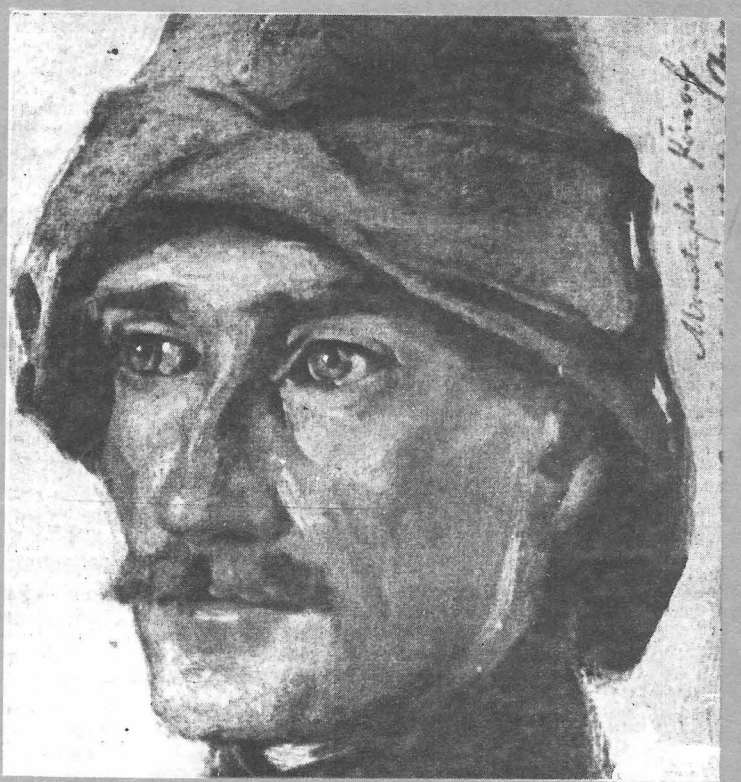

BU SAYIDA: Rasim Şimşek • Hasan Hüsnü • İsmet Zeki Eyuboğlu • Haşim Şahin • Seval Esaslı • Sadık Deniz • İlhan Demiraslan • Nadir Gezer • Ahmet Özer • Pınar Giriftinoğlu • M.Özer Ciravoğlu • Hulusi Yazıcıoğlu • Nusret Kemal • İbrahim Dizman • Jean-Jacaues Brochier (İsmail Kılınç) • Türkay Korkmaz • Arslan Pulathaneli • Zeki Sezgin.

YIL:2 • SAYI:20 • KASIM 1987 • 300 TL.

KIYI'dan

● Kıyı, Kasım sayılarında geleneksel tavrını kararlılıkla sürdüren bir dergi. Bu sayımızda-10 Kasımların anlamı üzerine-İsmet Zeki Eyuboğlu'nun hiçbir yerde yayınlanmamış "ATATÜRK ANADOLU'DUR" adlı destanından bir bölümü, ilk kez sayfalarımızda yayımlıyoruz.
25 Kasım 1980 özgün bir şairimiz, sevgili İlhan Demiraslan'ın aramızdan ayrıldığı gündür. Ne yazık ki bu ölüm tarihi belirttiğimiz gibi, hiçbir edebiyat sözlüğünde, hiçbir antolojide, hiçbir ansiklopedide, değerli şairimizin ölüm tarihi olarak yer almıyor. Dergimizin 2. sayısında doğru olarak saptanan bu tarihin tüm yazınsal kaynaklarda yer almasını diliyor, bu alanda çalışma yapacakları uyarıyoruz.
Demiraslan'ın bu ölüm yıldönümünde, yakın dostu Subutay Hikmet'e yazdığı mektupları yayımlıyor, anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

● Kuzey Haber gazetesi ile KIYI Kültür ve Sanat dergisinin ortaklaşa düzenledikleri imza günü, 10 Ekim 1987 günü, Trabzon 24 Şubat Kitabevinde gerçekleştirildi. Büyük bir sanatsever topluluğun katılımıyla gerçekleştirilen imza gününde, şair Ahmet Özer, Ayrı Beraberlikler, Günle Dokunan ve Gecenin Kanayan Yerinden adlı kitaplarını, Şair Gündoğdu Sanımer "Karayelin Sürüleri" adlı kitabını, Dilbilimci Rasim Şimşek, "Türkçe Anlatım"ile "Türkçe Sözdizimi"ni, okurlarına imzaladılar. Giresun'dan gelip imza gününe katılan dergimiz yazarlarından öykücü Naim Tirali Piraziz Nere Berlin Nere, Park, Yirmibeş Kuruşa Amerika, Bir adayın notları, Devrimden Önce Devrimden Sonra, Avrupa'daki Amerika adlı kitaplarıyla, öykücü Durcan Yaşacan da 'Konuşsana' adlı kitabıyla okurlarıyla baş başa oldular.

● Yıllardır inceleme, araştırma alanında nice özgün belgelerin ardından bıkıp usanmadan koşup duran Cumhur Odabaşıoğlu, ikinci kitabını yayımladı. Bir ömür törpüleyen nice kaynak, nice serüven, nice uzun yolculuklar sonunda "Trabzon Doğu Karadeniz Gazete ve Mecmuaları 1869-1928" adını taşıyan kitap, Trabzon'da Karadeniz Gazetesi'nin basım tesislerinde gün yüzüne çıkarıldı. Basınımız ve kültür yaşamımız adına bir merdiven oluşturan bu yapıt, kentimiz adına önemli bir kazanım. Odabaşıoğlu'nu emeğinden dolayı kutluyoruz.

● Şair Berrin Taşan, dergimizin 19. sayısında yayımladığımız mektubunun bir yerinden "Kıyının beğendiğim yanı, yöresinde yetişen şairlere, yazarlara sahip çıkması. Bu vefa örneğinden dolayı sizleri kutlarım" diye yazıyordu. Gerçekten derginin her sayısında bu özen gösterilmeye çalışılıyor. Kapak konusunda bir eksen belirlenerek, onun etrafında kendine özgü bir kimlik oluşturulmaya çaba gösteriliyor.
Bir söyleşimizde şair Subutay Hikmet, "Kapak konusu olarak seçtiğiniz sanatçılar, kısa bir süre sonra sona erecek, o zaman sıra sanatseverlere gelecek sanırım" demişti. Kıyı'nın 20. sayısına değin yürüttüğü bu çaba, bereketli Karadeniz toprağından yetişen gerçek sanatçıları ve sanat hareketlerini 'kapak' yaparak yoluna devam edecektir.
Önümüzdeki on beş sayıya yetecek denli 'kapak' konusu olarak saptayımlarımızı zaman içinde gerçekleştirmeye çalışacağız.

● Dergimiz şair ve yazarlarından arkadaşımız Ahmet Özer'le Doğu Karadeniz insanının geleneksel tutkusu olan, Atmacabıldırcın avcılığı konusunda bir dizi söyleşi, TRT 1'e bağlı radyolardan 20 ekim ve 3 kasım tarihlerinde yayınlandı.

TRT İstanbul Radyosu Eğitim Kültür prodüktörlerinden Alâettin Bahçekapılı'nın hazırladığı "Gecenin İçinden" programında Trabzon Radyosu stüdyosuna konuk olan Ahmet Özer, Radyo spikerlerinden Tugan Turaşan'ın sorularını yanıtladı. Özer'in yıllardır bu alanda yaptığı çalışmaların bir bölümü geçtiğimiz aylarda bir dergide yayımlanmıştı.

● Son zamanlarda sanatçı dostlarımızdan Burhan Günel'in "Bisiklet Günleri", Hasan Ali Toptaş'ın "Bir Gülüşün Kimliği" adlı öykü kitapları, Cavit Yıldırım'ın "En Uzun Gece" adlı romanı, Aydın Alp'in "Şarkılar Tılsımı", Behçet Aysan'ın "Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü"nü kazanmış "Deniz Feneri" Asım Gönen'in "Sen Ayrılığa Eyerli Şarkısın" adlı şiir kitapları yayımlandı. Dil ve yazınımızın büyük ustası Sami N.Özerdim de dörtlüklerden oluşan şiirlerini "Dördüller" adıyla 55 sayfalık bir kitapta topladı. Dergimizde şiir ve yazıları yayımlanan şair dostumuz Özcan İlter'in son şiir kitabı da "Günlerin Yaprakları" adını taşıyor.

● Ve sanatımız, şiirimiz adına sevindirici bir haber:
Şair arkadaşımız İbrahim Dizman, Biga'dan telefonla arayarak şu haberi verdi: Ölümünün yirminci yıldönümünde, basının, sanatçıların ve eğitimcilerin aylar boyu süren çabaları sonucu, Bigalı şair Bedri Gider'in adı Biga Belediyesi meclis üyelerinin kararıyla doğduğu sokağa verildi. Gerçekten anlamlı bir davranış, ne güzel bir girişim. Artık "Şair Bedri Gider adlı bir sokağımız var ey sanatçılar! Dileğimiz bu anlamlı davranışın bağrından nice sanatçılar yetiştirmiş kentlerin yerel yönetimlere örnek olması.

● Dergimizin yayımyaşamına başladığı aylarda yayın yönetmenliğini yürüten sanatçı dostumuz Mahmut Çakar, 18 Ekim 1987 günü, ölümüyle aramızdan ayrıldı. Anısına saygılar sunuyoruz.

● 1987 yılının son ayında buluşmak dileğiyle, esenlikler...

Sahibi: Kuzey Gazetecilik Matbaacılık ve Ambalaj San.A.Ş. Adına
M.Naci ÖZKAN

Yazı İşleri Müdürü :*Osman D.PİYALE*
Sanat Danışmanı :*Gündoğdu SANIMER*
Sayfa Düzeni :*Şennur ÇAVDAR*

Dizgi Baskı: *Kuzey Gazetecilik Matbaacılık ve Ambalaj San.A.Ş. Demirkırlar İş Merkezi B-C Blok Tel:19191-61200 Değirmendere/TRABZON*

Abone Koşulları:*1 Yıllık 3000 TL.*
Yurtdışı Abone :*10 Dolar*
Yazışma Adresi :*P.K.183 Trabzon*
Ederi :*300 TL.* *(KDV Dahil) Aylık Dergi*

Banka No:Ziraat Bankası, Trabzon Şubesi
65755 Hesap Numarası

Gönderilen ürünlerin daktiloyla yazılması rica olunur.

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCENİN TEMELLERİ

"Hürriyet ve istiklâl benim karakterimdir."

Rasim ŞİMŞEK

Atatürkçü düşünce, Atatürk'ün eylem ve edimlerine dayanır; O'nun büyük olaylara, önemli durumlara ilişkin konuşmalarından/söylevlerinden süzülüp gelir. Başka bir deyişle Atatürkçü düşünce, Büyük Önder'in etkin /eylemsel kişiliğini yansıtır. Bu nedenle Atatürkçü düşünce'yi, bir düşünceler bütünü olmaktan çok, bir *düşünme biçimi* olarak anlamak gerekir. Bu, kısaca, *Atatürkçe düşünüş*'tür. Bu da Atatürkçe düşünmek, Atatürkçe davranmak, Atatürkçe yapıp gerçekleştirmek demektir.

Gerçekten Atatürk, bilgece görüşler ortaya koyan bir düşünür değil, büyük olaylarm içinden çıkıp gelmiş bir *eylem adamıdır*. O'nun eylem ve davranışlarmdan kaynaklanan bir düşünme yönteminin temellerini araştırırken, öncelikle bu gerçeği görmek gerekir.

Atatürkçü düşünce, *bağımsızlık* temeli üzerine kurulur. Bu düşüncede değişik boyutlar kuşatan bağımsızlık, öncelikle **"ulusal varlık"** sorunu olarak kendini belli eder. Kurtuluş Savaşı sonunda kurduğu Cumhuriyet'i **"tam bağımsızlık"** ve **"ulusal egemenlik"** temellerine dayandıran Atatürk, ulusal bağımsızlık'la özgürlüğü *"onurlu bir yaşam"* için vazgeçilmez değerler/öğeler olarak görür:

"Bir millette şerefin, haysiyetin, namusun ve insanlığın vücut ve beka bulabilmesi mutlaka o milletin hürriyet ve istiklâline sahip olmasıyla kaimdir."

Ancak, siyasal alanda kazanılan bağımsızlık, bir ulusun onurlu yaşamasını sağlamaya yetmez. Ulusun, bağımsızlığını gereği gibi kullanabilmesi için, onu ayakta tutan toplumsal kurumlarm da bağımsız olması gerekir. Burada özellikle *kültürel bağımsızlık* üzerinde durmak gerekir.

Kültürel değerler, anadili içinde oluşup gelişir, anadili ile kuşaktan kuşağa aktarılır. Bireylerin/ulusun yaratıcı gücü anadilinde kendini gösterir. Bu nedenle anadilinin, yabancı etkiler alarak kendi benliğine uzak düşmemesi gerekir. Yoksa, ulusal bağımsızlık en sağlam dayanağını yitirmiş olur. Atatürk bunu, **"Ülkesini, yüksek bağımsızlığını kuramamı bilen Türk ulusu dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır"** diyerek, en özlü biçimde belirtmiştir.

Öte yandan bir ülkenin gerçek kimliği, anıtsal yapıtlarmdadır. Anıtsal yapıtlar/sanat yapıtları ulusun iç varlığındaki değerleri/zenginliği gösterir. Bu bakımdan, uluslar uygarlık alanında ortaya koydukları kültür varlıklarının değeri ölçüsünde özgürlük ve bağımsızlığa hak kazanırlar. Büyük Kurtarıcı'nın bu konudaki görüşü de şöyledir:

"Dünyada her milletin varlığı, değeri özgürlük ve bağımsızlık hakkı, sahip olduğu ve yaratacağı uygarca eserlerle orantılıdır. Uygarca eser yapmak yeteneğinden yoksun olan milletler özgürlük ve bağımsızlıklarını kaybetmeye mahkûmdurlar."

Atatürkçü düşüncede *bireyin özgürlüğü*ne gelince; uygar ilişkilere dayanan, toplumda dirlik düzeni saremayan bir özgürlüktür bu. Kendinden yola çıkan, kendisi için istemediğini başkaları için de istemeyen, kimseyi baskı altına almadan *başı dik yaşayabilen kişinin özgürlüğü*. Böylesi bir özgürlüğü kullanacak ve-yeri geldiğinde- savunacak bireylerin iyi duyar düşünür kişiler olması gerekir. Bu da ancak köklü bir eğitimle sağlanabilir. Bunun Atatürkçe anlatımı şudur:

"Mektep namını hep beraber hürmetle, ta'zimle zikr edelim; mektep, genç dimağlara, insanlığa hürmeti, millet ve memlekete muhabbeti, şerefi öğretir. İstiklâl tehlikeye düştüğü zaman, onu kurtarmak için takibi muvâfık olan en sâlim yolu belletir."

Atatürkçü düşüncenin temellerinden biri de *barış*'tır. Yaratıcı düşünce *barış ortamı*nda gelişir; buluşlar, barış ortamında yeşerir. Çünkü bireyler de uluslar da yaratıcı güçlerini ancak barışın sağladığı *güven ortamı*nda gösterebilirler. Barış'ın bulunmadığı yerde dirlik düzen olmadığı gibi ilerleme de olmaz. *Barışçı düşünce,* ülkeler içinde *birlik bütünlüğü,* ülkeler arasında karşılıklı güvene dayanan iyi komşuluk ilişkilerini/ *dayanışmayı sağlar.* Bunun, uygarlık yolunda ilerleme açısından taşıdığı önem ortadadır. Atatürkçe söylemek gerekirse, **"Sulh milletleri refah ve saadete eriştiren en iyi yoldur."**

Burada, Uluslararası Atatürk Barış Ödülü'nden de kısaca sözetmek gerek. Çünkü bu ödül, Atatürkçü düşünceye dayanan Türkiye Cumhuriyeti'nin barışçı tutumunun somut bir göstergesidir. Her yıl, tutum ve davranışlarıyla dünya barışına katkıda bulunan bir devlet adamına verilen bu ödül, evrensel barışın sağlanması konusunda önemli yararlar sağlayacaktır.

Cumhuriyet yönetimi, Türk toplumunu tüm anlamıyla çağdaş bir yapıya kavuşturmak için kuruldu. Bunun için Atatürk, **"Büyük bir devrim yaptık. Ülkeyi bir çağdan alıp yeni bir çağa götürdük."** diyor. Bu yeni çağ, bilim/ uygulayım çağıdır. Bu çağı aşabilmek için Atatürkçü düşünce, her alanda bilimsel yaklaşımı öngörür; bilimsel yaklaşımlar dışında yöntem tanımaz. Bilim ışığının girdiği yerde ise baskıya, tutuculuğa, ayrıcalığa, kargaşaya yer yoktur. Atatürkçü düşünce, gerçekçidir; geçmişe büyük önem verir, ama dün'e değil, yarın'a bakar.

Kısacası Atatürkçü düşünce; bağımsız/özgürlükçü, barışçı, uşcu bir düşüncedir. Evrensel değerlere dayalı, insancıl amaçlara yönelik bir düşüncedir. Bu düşüncenin ışığına varanlar, ulusal/evrensel sorunları çözmekte güçlük çekmezler. Yeter ki Atatürk'ün kişiliğini gerçek çizgileriyle görebilsinler; bu yeter. ●

AĞITTAN ÖNCE

"Atatürkçe"

Bir gül düşünce şafağına Yurdum
Kalk gidelim
Gökovaya serip türkümüzü
Aydınlığı alnımıza alalım
Günü gelmiş doğumlardan
kaçınamazsın Yurdum
Sevişken kucağında uyanalım

Bayraklar yitimlerde de yarım durmasın
Direnmenin onurunu kuşanalım
Buğulu camlardan ışığa çıkıp
Uygarlığın gül dalına konalım
Canımın yongası eceler ecesi Yurdum
Mutluluğun ortak adı olalım

Acıların/yoklukların dili tutulsun
Sevdaların kanadını takınalım
Yürüyelim el ele güzelliklere
Emeğin suladığı toprak olalım
Bir gül düşünce şafağına Yurdum
Ölü-diri doğrulalım

Hasan HÜSNÜ

ATATÜRK ANADOLU'DUR

İsmet Zeki EYUBOĞLU

19 Mayıs

Samsun, Karadeniz kıyılarında düz bir ildir
Amisos derler eskiler
Anadolu yerlilerince kurulan
Kızılırmak-Yeşilırmak arası
Uzanır denizle boylu boyunca.
Pontos, Roma, Bizans derken
Türklerin eline geçiş
Beşyüz yıldan uzun bir geçmiş.

Biraz masal, biraz tarih
Biraz gerçek biraz düş
Zaman 19 mayıs 1919'a gelmiş...

Atatürk çıktığında Samsun'a
Bir tepsi baklava gibi üleşilmiş Anadolu
İngiliz, Fransız, İtalyan, Yunan
Amerikan mandası kapımıza dayanan
Ot veren sadrazam, sulayan sultan.
Yeryüzünde tanrının gölgesi padişah
Ellerinde kelepçe, boynunda tasma
Özgürlüğü yasaklamış ulusuna tanrı adına.
Bir mandaya bırakılan ulus
Yıpranmış bir inancın sağladığı çıkar
Yıkılmış evler, sönmüş ocaklar
Sağılmayı mutluluk sayan insanlar.
19 Mayıs 1919
Atatürk aydınlığında varoluş.

Görmek

Sultan görmedi
Düşman görmedi
Müslüman geçinen görmedi
Atatürk gördü...

Derviş görmedi
Ermiş görmedi
Keşiş görmedi
Atatürk gördü.

Sultan çıkar gördü
Manda yarar gördü
Düşman manda gördü
Atatürk görmedi.

Atatürk baktı güneşle Anadoluya
Samsun'dan
Erzurum'dan
Sıvastan
Amasya'dan
Sonra gitti Ankaraya.
Atatürk baktı güvendiği ulusun gözleriyle
Özgürlük
Bağımsızlık
Egemenlik gördü
Sessizce arkadaşlarına döndü
— Ya bağımsızlık ya ölüm— dedi.

Bütün Anadolu

Ben, Mustafa Kemal
Bir tek can değil:
Tarla süren sapan
Ağaç kesen balta
Tahta biçen hızar
Demir döğen çekiç
Harman tarayan tırmık
Saman savuran yaba
Çayır biçen orak
Hamur yoğuran el
Duvar ören kerpiç
Öğüten değirmen
Çayırda tırpan
Yazı getiren güneş
Toprağa düşen yağmur
Yurdu koruyan er
Bütün Anadolu..

Atatürk Anadoludur

Bu yol bizim yolumuzdur
Geçmişten gelceğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Tohumdan çiçeğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Arıdan peteğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Doğadan gerçeğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Dilekten ereğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Kömürden çeliğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Elden emeğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Kadından erkeğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Küçükten büyüğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Kalemden tüfeğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Bilimden yükseğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Sevgiden yüreğe.
Bu yol bizim yolumuzdur
Savaştan özgürlüğe.
Bu yol Atatürk yoludur
Atatürk Anadolu'dur...

Büyük bir kitaptır elinde yeryüzünün
Uygarlığın belleği Anadolu...

Gelsin bütün çocuksu düşler
Kurulsun yeryüzünde gök sofraları
Devler, cinler, periler
Çin padişahının kızı gelsin
Örsün örgüsünü sırça köşkünde
Kıskanç dev-anasının büyüleri
Yine koymasın yanına kimseyi
Yeter ki gitmesin Anadolu'dan
Masalların en güzeli,
Bizim olsun bizimle yatsın
Bizimle konuşsun yanımızda...

Bütün söylenenler Atatürk'tü
Erciyaş, Sultandağı, Palandöken, Kop
Geçit vermeyen kış aylarında.
Ağrı, Küçükağrı, Soğanlı, Nemrud,
Bursa'nın kışın ak; yazın yeşil başlığı Uludağ,
Bingöl, Allahuekber, Toroslar, bir de Kaşkar.
Anadolu'da bütün dağ doruklarından Atatürk bakar.

Kopdağı

Trabzon'dan Erzurum'a yol gider
Zıganalar'dan öte
Bir dağ görürsün dağlar üstünde
Eteklerinde sarı çiçekler
Doruğu bir kubbe gibidir ovanın tepesinde.
Bir yüzü Karadeniz
Bir yüzü Bingöl
Uzaktan uzağa büyür daha da büyür
Çıkar kıvrıla kıvrıla doruğuna yol
Bele dolanan işlenmiş bir kuşak
Yerden göğe bir kuyu
Ağustos sıcağında bıçak gibi keser suyu.
Yazın yeşil giyer kışın ak
Çık kocaman bir kadın göğsü gibi tepesinden
Kendini Anadolu'ya bırak...

Kopdağı bir kapıdır
Karadenizden Doğu'ya
Kışın kapalı yazın açık...

Kopdağının neden "kop" olduğu bilinmez
Yüzbinlerce yılın üstünden geçen bir dağdır
İnsan Anadoluda kendini bildiğince Kopdağı sağdır.
Yüzü yağızdır gözleri mavi
Tarih söylemiyor onunla başlayan masalı.
Daha doğmadan Musa
Daha şarabın tadına varmadan İsa
Kopdağının eteklerinde bilinmeyen atalarımız
Yazın güneş tanrısına adaklar sunardı..
Niceler içmiş suyundan duymadığımız
Nice tanrılar tanrıçalar yazlamış doruğunda
Dize gelmeden yamaçlarında
"Onbinler"le Ksenophon.

Bir türküdür bayırlarında yellerin
Söylediği yıl boyunca
Bilinmeyeni bilinenden çok.
Persler Romalılar Selçuklular Osmanlılar

Eriyen kar gibi tepesinde geçen ordular
Alageyik bakışlı Dadaş kızlarının
Düşlerini süsleyen karayağız çobanlar
Çökelek ekmek bir de soğuk su
yaylım yemeği
Sarı çiçekli çemenlerinde yaz uykusu.
Bu dağın yamaçlarında kan
Sudan daha gür akmıştır bir zaman
Bir yanda Osmanlı bir y anda Çar'ın
ordusu
Bugün bile çiçeklerinde duyulur
kan kokusu...

Anadolunun bu görkemli yaylasında
Kopdağı Atatürk'çe
Atatürk Kopdağınca yükselir...

Savaş Başlıyor

Dağlar aşılmaz yüce
Çaylar geçilmez derin
Toprak çorak basılmaz
Ne top
Ne tüfek
Ne giysi
Savaş kolay mı
Manda olmak en iyisi
Tanrının gölgesi yüce padişahın
tanrısal düşüncesi...
Düşman gelir evi barkı yıka yıka
Düşman gelir ekinleri yaka yaka
Düşman gelir yeryüzünde tanrının
gölgesi
yüce padişahın buyruğuna baka baka
Ne özgürlük
Ne bağımsızlık
Ne egemenlik
Yaşamak kolay mı
Manda olmak en iyisi...
Ne top vardı
Ne tüfek vardı
Ne giysi vardı
Ne özgürlük
Ne bağımsızlık
Ne egemenlik vardı
Yalnız tanrının gölgesi
padişah vardı
Onunla anlaşan düşman vardı
Hepsinin karşısında dağlarca yükselen
Ulusuna güvenen
Atatürk vardı
Ulus vardı
Sonra Türkiye varoldu...

Sakarya

Savaşların en acısını gördüm
Kanların en kızılı karışmış suyuma
En sıcağı yiğit gövdelerden akan
Umutla karışan yarınlar için toprağa.

Ben, insanların en yücesini gördüm
Maviye çalan gözlerinde şimşekler
vardı
Atından düşüp kaburgaları kırılan
Uyumayan, yatmayan, geleceğe çakılı
bakışları.

Ben, sevgilerin en güzelini gördüm
Canla besli, kanla sulanmış bir
gelincikti
Bir bayrak taşıyordu kırlarda
Polatlı tepelerinden Ankara'ya
Umut kokuşlu barış gülüşlüydü
türkülere.

Ben, namluların en korkuncunu
gördüm
Ölüm değil mutluluk için
Özgürlük için
Bağımsızlık için
İnsanlık için
Yalımlar saçıyordu derinleşen
katılıklara.
Açtı, susuzdu, çıplaktı, genişti yüreği
Susmayı biliyordu.

Ben günlerin en mutlusunu yaşadım
23 ağustostu, 13 eylüldü yıl 1921 di
Pırıl pırıl akıyordu sularım
Yük yoktu sırtımda

Ağırlığından kurtulmuştum yaban
çizmelerin
O günden bugüne değişmedi türkülerim
Gönlümce akar giderim...

Kınalı Kuş

Afyon'dan, Eskişehir'den uçurdular
beni
Anamın gagasında daha yem vardı
Açtım susuzdum
Geçtim yine de
Dumlupınar'dan, İnönüler'den
Sakarya'dan gerildi kanatlarım
Teleklerimi kanla boyadılar
Yoruldum, Atatürk, dedim
Kocatepe'den İzmir'e vardım...

Doğum

Gök yorgan
Toprak döşek
Güneş ışığını kardı
Çağların kucağında
Atatürk vardı.

Atatürk,
Suyu-güneşi-toprağı yoğurdu
Suya baktı kan ol dedi
Toprağa döndü et-kemik ol dedi
Güneşe yöneldi sıcaklık ol dedi
Bütün dedikleri bir bir oldu
Özgürlük Anadolu'da doğdu...

Birinci Kamutay

23 nisandı baharın güldüğünde
Dalların uçlarında türküler vardı
Tomurcuklara dönük özgürlük üstüne.

Bir dut yaprağıyken Anadolu
Açılmış yeşilinde kızılcıkların
İpekböceği kozasını ördü
Tarihin görmediğini
Atatürk gördü.
Elinde bir bayrak vardı gelincik boyalı
Ağrı'dan Ankara'ya yürüyordu.

Burda toplansın dedi bütün yürekler
Bir dille söylensin özlenen türkü
Sussun yeryüzünde tanrının gölgesi
Yürüsün ulusun buyruğu geleceğe...

Ben
Sen
O varken kamutay yoktu

Ben
Sen
O
Yok
Kamutay var
-Egemenlik ulusundur.-

Atatürkçü Olmak

Kopdağı dedi ki:ben dimdik duruyorum
Başımın üstünde Atatürk
Kimse geçemez benden.

Ağrıdağı dedi ki:benden uludur
Atatürk
Bulutlar aşamaz benden.

Allahuekber dağları dediki: bakma
yüceliğime
Atatürk uludur doruklarımdan
Kartal eteklerimden kalkar
Kuşlar uçamaz benden.

Sübhandağı dedi ki: bana sığınmayın
Aldanmayın sözcüklere
Atatürk'e yaslandım
Sular akamaz benden.

Uludağ dedi ki: güneşim Atatürk'le
ısıtır
Karlar erimez benden.

Anadolu dinledi bütün söylenenleri
Ağrı'dan Edirne ovasına:
Ne bal demekle ağız bal olur balam
Ne "Atatürkçüyüm" demekle
Atatürkçü olur adam
-Özün gibi bir er getir
İçi dışı doğru ola.-

Yürümek

Karaağaç yeşile döndüğünde dalına
su yürüdü
Eğreltiler gelmeye başlayınca
güneşe karşı
Büyük kızılağaçların altında
Köklerine su yürüdü.
Alageyik doğurunca yavrusunu
Çayırın, yaprağın damarından emdiği
Memelerine su yürüdü.
Kızın tomurunca göğüsleri
Oğlanın sesi değişince
Bıyıkları terleyince
Beline su yürüdü.
Erimeye dönünce dağların karı
Toprağın yüzü terleyip ağzı
buğulanınca
Gelincikler başlar ya salınmaya
buğday tarlalarında
Kızartılar görürsün kızılcıkdallarında
Asmalar açar avuçlarını büyümeye
Kirazlar, vişneler, ayvalar çiçeklenir
Akarsular bulanır
Göller çalkanır yellerin üfürmesiyle
Yeşil başlarını kaldırır sazlar
Görürsün, ortalığa su yürüdü.
Bayrak dalgalanıyor mu Van'dan
Edirne'ye
Kuşlar uçuyor mu maviliklerde
Kadın-erkek elele
Özgürlük ve türkü müdür dilinde
gençlerin
Akı karadan seçiyor mu öğrenciler
Bal yığarken arılar
Durulmuş sular, ışıklar.
Görünmeyen adımlarla
Atatürk Anıt-Kabir'den kalkıp
Damarda dolaşan kan gibi
Anadolu'ya yürüdü...

Dilimizde Varız Biz

Diller içinde dilimiz
Bir sıcak süt anamızdan emdiğimiz
Atatürk'ün söylediği bir türkü
Dilimiz özümüz bağımsızlığımız.

Bir Hitit oyası Alacahöyük'te
Bir Urartu yaşmağında kıyı
Çavuşkale'de
Ana-Tanrıça'nın başlığında yonca
Telepinu'nun elinde buğday başağı
Sakalında salkım özüm
Ağrı'nın doruğunda kar
Kızılırmak'ta durgun akan su
Sakarya'da biraz delişmen salınışlı
Zapsuyu'nda köpüklü kızgın
Karadeniz'de yiğit kocaman dalgalar
Akdeniz'de sevişken bir güzel
Lidyalı
Frigyalı
Likyalı
Bergamalı
Dilimiz
Kimliğimiz....

Atatürk'ün Dağı

Can oluğundan kan akıttım sulara
Yeşersin yazdan önce
Uyansın kuşlardan önce
Açılsın yarılan iri bir nar gibi
toprağım.
Yaşarmış gözleri yurdumun
Bıçak saplamış yüreğine koynunda
büyüyenler
Kurşun yemiş ekmek
yedirdiklerinden
Baktım bulutlar üstünden Edirne'den
Ağrı'ya
Can uğruna can verdim
Kan yoluna kan döktüm
Yakınlara yakın uzaklara uzağım.
Ben Hitit
Ben Urartu
Ben Likya
Ben Frigya
Çağların eskisinden en yenisine
Bütün sevecen yürekleri birbirine
Bağsız bağlayan bağım.
Ben Anadolu kokuşlu bir mavide
tüten
Geçmişten geleceğe
Kara, yağmura, yele sıcak
Büyüyen bir ocağım.
Ben doruklarında güneşin dinlendiği
Eteklerinde korkak kurtlar çakallar
ulayan
Dağlar üstünde bir dağım...

Alageyik Ne Diyor

Yürümek de bir dinlenmedir
düşünmeye
Kırlangıç neden öğle sıcağında söyler
türküsünü
Geceden biriken yorgunluğu giderir
Atı kişnerken severim
Eşinirken bir de
Tadına doyulmaz tayın oynaşırken
Sevmek sevişmek uyumak değil
Kim yatır gölgesinde yapraksız
ağacın
Kim giderir susuzluğunu donmuş
pınarda
Ağaç yeşile dönerken ağaçtır
Pınar kaynayınca çeker insanı
Kışın ölüdür kovan
Arının uzun sürer başağrıları.
Dadaşı barda gör mahramayı
sallarken
Karadenizliyi horonda bıçak
oynarken.
Van'dan İzmir'e yürüsün türküler
Adıyaman'dan Edirne'ye türküler
oynasın.
Nerelidir Aydın zeybeği, Kaşıkhavası
çaydaçıra?
Konya'nın ortasında Silifkenin
yoğurdu, türküsü,
Bel kıvıran Akdeniz güzelleri
Bursa'dan köçekler, köçekçeler.
Zonguldak'ta kömür olmuşum bir
kara ışın,
Eteğli'de, Karabük'te demirim,
Rize'nin çayı, Giresun'un fındığı ben.
Yağ olur gelirim Trabzon'dan
Sıvas denince Pir Sultan ışığıyım,
Bolu'da Köroğlu, Kozan'da dadaloğlu
derler adıma.

Cumhuriyet

Güneş ışığını serdi
Bulut yağmurunu gönderdi
Toprağın buğulu koynunda
Uyuyan tohum uyandı, yeşerdi.

Yemişe dönen ağaç
Güneşe bakan ayçiçeğine gözlerini
kırparak
Asmalarda tomuran üzümü gösterdi.

Yeni bir aydınlık geliyordu dağlara
Çamların, eğreltilerin görmediği
Yaban fındıklarının altında dolaşan
kekliğe
İmrenen yayla tavşanlarının duymadığı
Bir türkü söylerdi.

Uzat bakışlarını dedi tavşancıla toy
Sazlar arasından yükselen cıvıltıları
dinle
Bunlar dere kuşlarının türküleridir
geleceğe
Bilmediğin oylumlara yayılan
Kocatepeden inen kartalın kanat
vuruşlarından
Afyon'a doğru giderdi.

Günler dizilir aylar geçer
Yürür tükenmeyen insan emeğince ışık
Bitmeyen umut sönmeyen sevgi...
Yağmur yüklü bulut çatlamış toprağa
Bir ağızdır söylemeye susamış
Boş güğümlerle sıralanmış çeşme
başında beklerdi.

Birden bir bulut
Birden bir yağmur
Umutların gerçeğe dönüşü
Uçuşu bilmeyen kuş
Birden başlayan yükselen uçuş
Söyleyen diller
Açılan gözler
Suskunluğun sese dönüşen gürleyişi
Deli boran gibi dağlarda gezerdi.

Ben, sen, o, biz, siz, onlar
Elele, gözgöze, dizdize, yüzyüze,
Uzayan bir aydınlık geleceği beklerdi.

Ben yok
Sen yok
O yok
Biz varız
Biriz
Birliğiz
Bütünüz
Can-kardaş-insan
Kan-kemik-et
CUMHURİYET.....

80

şimdi anıttepedeki hiç yenilmez başkomutan gazi madalya
parıldıyor yüce mehmetçik anılarıyla,
parıldarken dile geliyor bir benzersiz söylence ayrıca
büyük bağımsızlık savaşımızın unutulmaz olaylar aynasında
öylesine pek toz toprak ter kan gün tümden utkuya harman
saldırıyor eşsiz ordumuz saldırıyor düşmana doludizgin
ah kalecik sivrisi sancağı murat doruğu da bekliyor
vuruşmada mekik dokuyor yeleli kılıçlarımız
bir ateş ki elini değdiremiyor güneş
çatışma görkemli üstün gelişimizi açıklarken kuşkusuz
birden somurtma niye savaşın güler yüz gösterişinde bize
atakta duraklama üzgüye dönüşen
kocatepede başkomutan bir çift mavi çelik göz ışını
pürüzü dürbünle görüyor tararken çağı
amanın bir tümenimiz kalmış ölüm çemberinde düşmanın
darıldı mı kanımızdan allık yaptığımız kız
başkomutan şaşmaz kararı yaratır anında usu şahlanınca
dedi kurtulur tümen son çabayla düşman çemberini yararsa
sarıldığı telefonu yazık iletemiyor sesini
şimşekçe bakındı dolayına görevde herkes
dalmış çevre coşkuyla süren dağ dalga dalga dağ akınlara
içlendi atlı haberci olsa tez ulaştırsa buyruğumu
eriyecek tümen küsecek zağlı süngü ön alınmazsa
oh işi tez erdirici gizemli bir güç mü çiçeklendi doğada
gür bir ses oluştu ardında eden derileri diken diken
buyur komutanım atlı haberci geldi
sonsuz şaşıran yayla çevrildi oraya
oy ana vay canına hava da puslu düş mü gerçek mi
at güzeli kula atta erkek güzeli yağız haberci mehmetçik
selamda
ovuşturuken umutla gözlerinin yalazalarını başkomutan
dönüp önüne dürbünle yeniden okudu savaşı yara aynı yara
gürledi kısa kesin kurtarıcı buyruğunu
şakaklarında sakarya
sözünün bitişine gelenek perçini güzelim yanıt hani
hani başüstüne sesi buyruk yinelemesi
derinlerde yankılanıp duran yalçın homurtusu topların
en yakınında sessizlik soru ünlem ünlem soru nokta nokta
yorgunluk çok yoksa bakmakta mı boşa
var mıydı geldi mi gitti mi yok kimsecikler
şakımada evet muştu dolu utku tüneğinden savaş kuşu
çağırmada kıvançlı dirençle aynı çembere bakmaya dürbünle
başkomutan dayanamadı saldı yine çelik ışınlarını o yere
yaşa kocatepe inanamadı gözlerine
uçuştu yüzünde zeybekler barlar horonlar halaylar
tıpkı buyruğunca tümen düşman çemberinden kurtulmuştu
gün esmerleşti gökte en parlak ayyıldız belirdi
tarihi saygıyla kaldıran ayağa
oysa unutmuşçasına her şeyi başkomutan haberciyi aramada
usunda kalbinde benliğinde atlı haberci
ah o atlı haberci
bekledi onu kutlamak kucaklamak öpmek için bekledi
kula atlı yağız haberci mehmetçik bir daha görünmedi

Sadık DENİZ

BİR AKŞAM ÜSTÜYDÜ

ÖZCAN'LARA

Bir akşam üstüydü
Düğüm-düğümdü göğsüm.
Değilseniz dilsiz
Koyulmuşken anlamaya
umarsızlığını sokakların,
Derken, siz geldiniz,
Nasıl eğriyor başım
bilseniz.

Bir akşam üstüydü,
Donuk bir gülüştü görüntüleriniz.
Selamını kesmişken kardeşim,
Sevgilim ipine takılmışken inkârın,
Derken, siz geldiniz,
Nasıl dervişim bilseniz.

Hasim Şahin

●

ÖMRÜME DEĞSİN

Sana adres güvencesi veremem
Ama bilmelisin ki
Ne zaman ararsan
Kendi yerimdeyim

Aşk türküleri söyleyemesem de
Aşkı türkülemekteyim

Nasıl oluyor deme
Tarif etmek işim değil
Uzun alınmış bir soluğun
Verilişindeyim

Ciğerlerim güçsüz
Tırnaklarım çekilmiş
Karınca ufkunda bir çizgi değil
Ufukları karıncalı gözlerdeyim

Kirpiklerim batıyor
Damarlarım geniş içim acılı
Gördüklerimi sorma
Zaten onu anlatmak derdindeyim

Bir gün anlatacağım
Belki mi belki
Anlatamasam da

Bir anlatan çıkarsa
Önce ben anlayacağım

Ömrümü değsin!...

Seval ESASLI

SUBUTAY'A MEKTUPLAR

SUNU

Şair Subutay Hikmet (Karahasanoğlu), sevgili şairimiz İlhan Demiraslan'ın en yakınında bulunmuş, onunla uzun süren bir dostluğu yaşamış, acılarına, sevinçlerine ortak olmuş, sanatsal birikimlerini paylaşmıştı. İstanbul'a yerleştikten sonra da bu dostluk sürmüş, birbirlerine zaman içinde hayli mektuplar yazmışlardı. Demiraslan, kendisinden üç yaş büyük olan Subutay Hikmet'e hep 'ağabey' olarak seslenmiş, ona sevgisini saygıyla sunmuştu.

Demiraslan'ın ölümünün 7. yılında, kimi özel bölümlerinin dışında yayımlamayı düşündüğümüz bu mektuplar için kendisine başvurduğumuzda, isteğimizi olumlu karşıladı. Bu mektuplarda "acının uçları"nda gezinen bir şairin hüznünü yaşarken özenli tavrını, ince duyarlığını da yaşamış oluyoruz. Mektupların yayımlanabilir bölümlerini dergimiz için hazırlayıp göndermeye konusunda gösterdiği duyarlık için, bu sevgi adamının yakın dostu, sayın Subutay Hikmet Ağabeyimize içten teşekkürlerimizi sunuyoruz.

KIYI

"Ben İlhan Demiraslan, 1928 yılı 24 Ağustosunda Gelibolu'da Hançerli Çeşme Sokağında dedem yelkenci Ali ustadan kalma 17 sayılı evde dünyaya gelmişim.... Her odasında bir Namık Kemal resmi asılıydı doğduğum evin. Kenarları işlemeli alçı çerçeveler içinde bol sakallı yakışıklı bir adamdı Namık Kemal çocukluğumda.

Gelibolu'da geçti çocukluğum. İlk defa Kadıiskelesi'nde denize düştüm. İlk kayıklarımı Kadıiskelesi'nde koyverdim denizlere...

İlkokula Edirne'de başladım, Gelibolu, Tekirdağ ve Çanakkale'de okudum. Lise tahsilini Kabataş Erkek Lisesi'nde tamamladım... Bugünkü anlamda ilk şiirini 1947 yılında Varlık'ta yayınladım.

1947 yılı İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne girdim. 1954 yılında bitirdim fakülteyi. Bir yıl Karasu ilçesinde sağlık merkezi tabibi olarak çalıştım. Dört yıl da Haydarpaşa Nümune Hastanesinde. Bilimsel üç eserim vardır ama olanaksızlıktan yayınlayamadım. Hekim olarak Anadolunun en kıyı köşelerinde bulundum; örneğin Tunceli ve Artvin'de çalıştım. Bir yıl da Tire'de bulundum. Şimdi Trabzon'dayım... Yedeksubay olarak Erzincan ve Trabzon Asker hastanelerinde çalıştım (1963-1964)... 965 yılından sonra bakanlıktan özellikle görev istedim ama verilmedi, serbest olarak büyük illerde çalışma olanağım olmadığından ben de küçük bir Karadeniz ilçesinde Hasan Ali'nin doğduğu Görele'de çalıştım kasaba hekimi olarak. Çamlıca tepesinde köşküm yok ama ceviz iriliğinde bir kavitem var sol ciğerimin tepesinde, denize nazır, geniş ve ferah. Hoşça kal dostum Cemal Süreya."

Papirüs dergisinin, mayıs 1970 tarihinde çıkan 46/47. sayısında Demiraslan KENDİLERİ Özel Sayısında dostu Cemal Süreya'ya özgeçmişinin kimi bölümlerini yukardaki satırlarla sunuyordu. **"Ümit Yaşar'ın Seçtikleri"** adlı antolojide ise **"İlk kitabım 1952 yılında, İkinci kitabım 1958 yılında Varlık yayınları arasında çıkmıştır. İncir Ağacı ve Eller Ekmeğe Doğru) Acının Uçları isimli üçüncü kitabım uygun bir olanak bulamadığımdan henüz basılamamıştır"** diye yazarken, sanatçı kimliğinin bir başka yönünü de şu satırlarda dile getiriyordu:

Son yıllarda Türk Klâsik müziği üzerinde çalışmaktayım, halen beş saz eserim segâh, hicaz, hicazkâr rast ve bestenigâr peşrevî ile bir hicazkâr saz semaisi ve ondört değişik makamdan şarkım, TRT

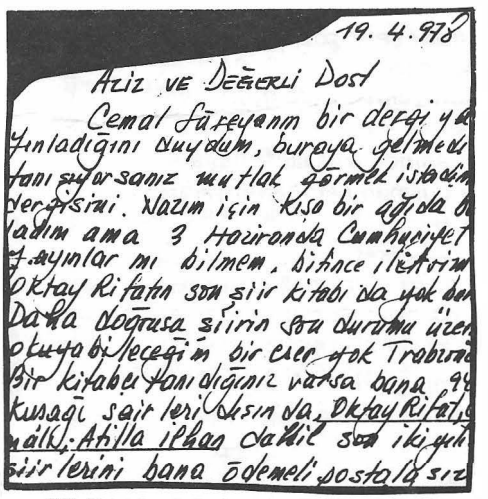
19. 4. 978

Aziz ve Değerli Dost

Cemal Süreyanın bir dergi y
yinladığını duydum, buraya gelmedi
yanı sıyorsanız mutlak görmek istedi
dergisini. Nazım için kısa bir ağıtla b
yadım ama 3 Haziranda Cumhuyiyet
yayınlar mı bilmem, bitince ilettirim
Oktay Rifatın son şiir kitabı da yok da
Daha doğrusa şiirin son durumu üze
olduğu bileceğim bir eser yok Trabzon
Bir kitabeyi yanı değiniz varsa bana 9
kusağı şairleri Asım da, Oktay Rifat,
Halil, Atilla İlhan dahil son iki yıl
şiirlerini bana ödemeli postalasız

Müzik Dairesi Başkanlığında incelenmek üzere beklemektedir."

İlhan Demiraslan ömrünün uzun bir bölümünü Trabzon'da yaşadı. Bu yaşam dilimi öncekilerden pek de farklı sayılmazdı. Onu dimdik ayakta tutan inançları, sanatına kazıdığı politik tavrı, payına nice acılar, nice yoksunluklar bıraktı. 1971'in onurunda açtığı yaralar, zaman içinde giderek büyüdü. Yaşanılan çirkinliklere, duyarlı yüreği dayanamadı. 25 Kasım 1980'de aramızdan ayrılmasaydı bugün şiirinin 40. yılını bir arada kutlamak mutluluğuna erişecektik.

Sanat yaşamında kaç dostu oldu? Dost diye sarılabileceği kaç yakını oldu? Bunu nesnel bir yargıyla açıklamak istersek, ölümünden sonra ne yazık ki ölüm tarihi bile bir meçhul olarak yazın tarihine kazıldı. Türk şiirinde önemli bir doruk olan Demiraslan, basıma hazır üçüncü kitabını okurunun ellerine teslim edebilme olanağı bile bulamadı. Ve her gerçek sanatçının yazgısını boylu boyunca yaşadı.

İLHAN DEMİRASLAN

Ölümünün ardından pek çok şiirini yayımlayan tek dergi **Ahmet Selim Teymur** döneminde yayımlanan KIYI oluyordu. Ölümünün bu yıldönümünde onun yakın bir dostuna yazdığı mektuplardan söz etmek istiyoruz. 1977-1979 yılları arasında yapılan bu yazışmalar ne yazık ki Demiraslan'ın çok yönlü acılara karşı savaşım verdiği yıllardı. En önemlisi de yazışmalarda, sanatsal konulardan çok, onun sağlık sorunları ağır basıyordu. Yine de bir sanatçının hüznüne dair de olsa, okurla arasındaki sevgi bağına, yazın tarihinin sayfalarına bir anı eklemek açısından önem taşıdığına inanıyor ve mektuplarından kimi bölümleri anısına duyduğumuz saygıyla, onu bir kez daha anarak yayımlıyoruz.

İlhan Demiraslan Trabzon'dan Subutay Hikmet'e **17 mart 1978** tarihinde bir telgraf çeker. Acele olarak çekilen telgrafa şunları yazar: **sayın abi, yaşantımda öz abimden daha çok bağlandığım ve saygı duyduğum Ceyhun Atuf Kansu'nun kaybı beni tarifi olanaksız eleme sardı. Cenazesinde bulunmak ve o candan insanın tabutunu öpmek ve kanasıya ağlamak isterdim. Oysa benim de yataktan kalkacak halim yok. Bu telgrafı Ceyhun abimin tabutuna iğne ile iliştirmen ricası ile gönderiyorum. Saygılarımla. İlhan Demiraslan.**

İlhan Demiraslan **6 Şubat 1978**'de yazdığı mektupta şu satırlara yer verir:

Sayın Subutay Karsan

Hastaneye sevk günü çok ileri atılmıştı. Biz burada bu işi Ocak 19 gününe indirdik. Ve rapor tamamlandı. Başlangıçta bana heyet hiç çalışamaz kararını verdi. Ben itiraz ettim.

Ben ölümden korkan biri değilim yalnız elden ayaktan kesilip yatalak kalmaktan korkarım. Ama yine de bir moral sıkıntısı içindeyim... Saat 10.00'dan 13'e kadar çalışıyorum 13-15.30 arası yatıyorum. 14.00'den sonra oturup büyük bir kösnü ile şiire başlıyorum. Biliyorum ki bunlar ömrümün son şiirleri olacaktır. Zaten bu da olmazsa başka türlü avunmama olanak bulamam. Gecede en az bir ya da iki şiir verdiğim oluyor. Bir çoğunu Varlığa gönderdim. Yaşar Nabi Bey'den rica ettik. Bu şiirleri teker teker yayınla-

mas için. Kendileri de bunu onaylayarak, o şekilde yayınlayacaklarını bildirdiler. Gerçekten otuz yıldan beri Varlık'ta yazdığımdan mıdır nedir? Varlığın bir sayısında imzamı göremesem o ay benim en mutsuz en rezil ayım olur. Gerçekte 947-948'den sonra en parlak yıllarım Varlık'ta imzamın olduğu aylardır. Ozanlık yaşantım böyle başlamıştı. Böyle bitmesini isterim. Bu benim için en mutlu son olacaktır...

Eski kitaplarımdan kendi seçtiklerim ikisi bir cild halinde kitaplığımdadır. Acının Uçları sizde devamı bendedir. Son yazdıklarım ile 966-67'de ara devrede yazdıklarım yine kütüphanede saklıdır. Bana bir şey olursa bunları al ve sakla. Bana kalırsa hayatta bir dost bir ağabey, bir içtenliğine inandığım kişi bu eserleri derleyip toplayacaktır; ölüm üzeri başka umudum yok, ama bu insan kişinin varlığını biliyorum adını sorma. Hocam Zeki Ömer bey'i ve Sayın Yaşar Nabi bey'i görürsen her ikisine de içten sonsuz saygılarımı ilet, ellerinden öperim. Hayatta öğretmen, ağabey, ince ve duyarlıkla insancı, mert ve insancıl olarak tanıdığım iki büyüğümdür onlar. Her ikisinin de ellerinden öperim. Mektubumu okuma, dilden ilet bunları da, üzülmesinler.

Subutay abi gözlerinden öperim...

İlhan Demiraslan'ın daha sonra yazdığı mektubu **4.4.1978** tarihini taşır. Subutay Karsan'la, yakın bulduğu bu değerli dostuyla yazışarak, hayatta tutunmak ister. Ancak mektuplardaki karamsar hava giderek koyulaşır.

Aziz ve değerli dostum

Üç aydan beri dışarıya çıkmadım. İlk günlerdeki moral yıkımına az da olsa dayanabiliyorum. Günde ancak iki, en fazla üç saat çalışıyorum. Şişlerim oldukça indi... Günübirlik bir insan oldum. Akşam yatarken, ertesi gün için hiçbir şey düşünemiyorum, uyanacağım belli değil. Sabah uyandığımda seviniyorum. Gerçekten sabahları uyanmanın ne büyük bir mutluluk olduğunu son günlerimde anladım. Evin arka bahçesine bitişik eski, ahşap bir evde odun sobası yakıyorlar. Odun dumanı benim çocukluğumun dumanı. Sabahları uyanmak, odun dumanı rengini görmek, doya doya o dumanı koklamak meğer ne büyük bir mutlulukmuş. Böyle mutlu başlayan bir sabah için seviniyorum. Kısaca tam günübirliğine bir yaşamı sürdürmeye çalışıyorum. Sabahları uyanabilmek, akşama erişebilmek, ertesi sabaha sağ çıkabilmek özlemi içinde geçen, aslında tümüyle sıkıcı, alışık olmadığım bir yaşam.

Sizi kişisel sorunlarımla daha fazla oyalamak istemem. Buna hakkım da yok.. Sizlere saygılarımı iletirim. Sonsuz ve içten hislerimle.

Demiraslan 19.4.1978 tarihini taşıyan mektubunda dostu Subutay'a şunları yazar:

Aziz ve değerli dost

Cemal Süreya'nın bir dergi yayınladığını duydum. Buraya gelmedi tanışıyorsanız mutlak görmek isterdim dergisini. Nazım için kısa bir ağıt'a başladım ama 3 haziranda Cumhuriyet yayınlar mı bilmem, bitince iletirim. Oktay Rifat'ın son şiir kitabı da yok burda. Daha doğrusu şiirin son durumu üzerine okuyabileceğim bir eser yok Trabzon'da. Bir kitapçı tanıdığınız varsa 940 kuşağı şairleri dışında Oktay Rifat, Cemal, Attila İlhan dahil son iki yılın şiirlerini bana ödemeli postalasın... en içten ve sonsuz sevgi ve bağlılığımla.

5.10.1978 tarihli mektuptan

Sayın ve aziz dostum

.....

Son sekiz aydan beri artan kalça ağrılarım yürümeme bile olanak vermiyor. Kokzartrose dediğimiz bir hastalık sinsice ilerlemektedir. Yakında ağır bir operasyon geçireceğim... Kalça mafsalı yerine metal bir protez takılacak. Ameliyatı atlatabilirsem ağrı kalkacak ve hareket avdet edecektir.

Şiirlerimin yayınlanmasını şu anda Yaşar Nabi'nin iznine bağlı buluyorum. Çünkü onlar bir kere Varlığa gönderilmiştir. Varlık bunlara bir telif ücreti ödemektedir.

Başlangıçta ortalarda ve özensiz yayınlanan bu şiirler, son sayılarda öne alınmış ve çerçeveli olarak ayrı bir özenle basılır olmuştur. Bu şu anda Varlık'taki eski yerimi aldığımı gösterir ve bir müddet sonra okuyucu düzeyindeki kayıp yerimi doldurabileceğim bir aşamaya gelmiştir. Bu düzenin bozulmasını tabii olarak siz de benim kadar arzu etmezsiniz...

Demiraslan, 1978 yılının son mektubunu 9 kasım'da yazar:

Aziz Dost Subutay

Rapor adli yönden postaya v ildi. Görünce tetkik edeceğiniz gibi çalışma gücüm sıfırdır. Üç ay sonra da bu durum değişmeyecektir... Bir haftadır tam istirahatteyim. Oldukça rahatladım. Günde bir saat çalışmak da daha bir zaman durumumu idare eder uzatabilirim.

Sonsuz selamlar.

ACININ UÇLARI

Bir yasak anlam ürkek anlarda
En çakılı kumsallardır yazın

Bir kadın gelir ağustos ortası
Bir yağmur yağar sanırın ansızın

Bir kuş en ilkel çağlığı yeşilin
Aşk en özel dalı ağacımızın

Bir şey var ki kesip atılamıyor
Anılar uçlarıdır acılarımızın

SONSUZ KALACAK ARADA

Ya geceyi bitiremeyeceğim
Ya da bir günüm kalacak yarıda

Ya ölümcül birini avuturken
Ya bir şiire başladığım sırada

Belki de mutlu bir günün gecesinde
Göreceğim en son rüyada

Bir öykünün ortasında belki de
Son kadehimi içtiğim sırada

Ya geceyi bitiremeyeceğim
Ya da bir günüm kalacak yarıda

İlhan DEMİRASLAN

Bir başka mektubu 13 şubat 1979 tarihini taşır.

Aziz dostum,

6 şubat günü heyet raporumu aldım yüzde altmış çalışma gücü kaybı olduğu heyetçe bildirildi... Ayın onaltısı cuma, kontrol için Ankara'ya gidiyorum...

İki aydır Varlıkta şiir yayınlanmadı. Yaşar Nabi'nin ya işi olduğu veya hastalığından endişelenmekteyim. Bir mektup yazmayı düşünüyorum; eğer görürseniz veya uğrarsanız, durumu izah ile geçmiş olsun dileklerimi iletmenizi rica ederim.

Sonsuz saygı ve selamlarla hoşça kalınız.

26 mart 1979 tarihli mektuptan;

Aziz Dostum Subutay

Mektubunu ve Saçağı aldım, teşekkür ederim. İki gün evvel Ümit Yaşar'a Hürriyet gazetesi adresine bir mektup yazdım. Onun şimdilerde kendi yayınları var, bu yayınlardan kitap çıkarmayı teklif ettim. Asıl adresini bulamadım bu nedenle gazeteye yazdım, ama eline geçer mi geçmez mi bilmiyorum. Siz kendisini tanıyor musunuz?... Düşündüğüm, ilk iki kitabı son Acının Uçları ile daha sonra yayınlanan şiirleri toplamaktır. Toplamı yirmi formayı bulur ve biraz hacimli bir kitap olur. Oğuzcan Yayınlarından olursa dağıtımı kolaylaşır ama bir başka yayınevi bulabilirseniz onu da kabul edeceğim bu konuda bir araştırmanızı bekliyorum aziz dostum.

Demiraslan 30 mart 1979 tarihli mektubunun son bölümünde de şunları yazar:

Şükran Kurdakul bir enfarktüs geçirmiş, benim çok değer verdiğim ve unutamadığım bir dostluğu vardır. T.Y.S. toplantısına gidince vermen için bir geçmiş olsun yazmıştım. Ayrıca, sahi beni de sendikaya kaydettirecektiniz, bunun için 500 TL. gönd iyorum. bir zahmet kaydımı yaparlarsa sevinirim... sonsuz selam ve saygılarla.

Demiraslan 19.6.1979 tarihinde yeni bir mektup yazar.

Aziz dostum

.....

Bir şiirim de Sanat Emeğinde çıkabilir yakında. Türk Dilinde daha üç şiirim var sırada.

İki yıla yakın-tam iki yıl- karşılaşmadık gerçekten özledim sizi. Gelirseniz mutlaka bekliyorum. Özlemle saygı ile, sonsuz şükran ve minnetle, selamlar.

Demiraslan'ın 26 Haziran 1979 tarihli mektubundan

Aziz dostum,

.....

Yazıları ile ozanlar düşüncenize katılırım. Her halde bana sıra en erken üç ay sonra gelebilir ki bu arada size bir şiirimi el yazısı ile gönderebilirim. Şimdi, burada ozan bir dostumun bir şiirini yolluyorum Saçak için. Ozan dergilerinde uzun zaman yazmış bir dosttur, yayınlayamadığı için susma zorunda kalmıştır. İlginizi beklerim...

Sonsuz saygılarımla.

İlhan Demiraslan, 2.10.1979 tarihinde yeni bir mektup yazar. Bu mektup onun son mektubu olur:

Aziz dostum,

Mektubunu çok telaşlı zamanda aldım. Evi Akçaabat'a, muayenehaneyi de aynı sokakta 52 numaraya taşıdım. Bunun için acele yazamadım. Özür dilerim.

.....

Sanat Emeğinde sanırım ekimde bir şiirim çıkıyor.

Mutlu ve esen günler dilerim. Hoşça kal.

Akçaabat'ta bir yıldan biraz fazla kalabilen Demiraslan 25 Kasım 1980 günü, aramızdan ayrılmıştı. Şiirleriyle, kişiliğiyle, sanat ve kültürümüze katkılarıyla her zaman bizimle yaşayan Demiraslan, bugün doğduğu topraklarının Gelibolu'nun çok ötesinde çok yakınımızda, Trabzon'un yanı başında, Akçaabat'ta yatıyor. Yeni bir ölüm yıldönümünde anısına saygılar sunuyoruz.●

Dergimiz yazarlarından

NADİR GEZER'LE SÖYLEŞİ

Söyleşen: Ahmet ÖZER

— Öyküleriniz, anılarınızı okuyan okurlarımız sizi daha yakından tanımak isterler. Dilerseniz ilk sorum, özgeçmişiniz üzerine olsun. Nadir Ağabey, bize yaşamınızın önemli kesitlerinden söz eder misiniz?

—1930 yılında İnegöl'ün Eymir köyünde doğdum. İlk öğrenimimi aynı köyde tamamladım. Onyedi yaşıma dek ciddi bir eğitim ve öğretim olanağından uzak kaldım. Bu arayı, köyümüzün biricik gelir kaynağı olan tütün işçiliğiyle doldurdum. 1947 yılında Arifiye Köy Enstitüsü'ne girme mutluluğuna kavuştum. 1952'de Köy Enstitüsü'nü bitirdiğim yıl Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Fen Bölümüne girdim. Sonra da Derik, Bükdüzü, Demirci ve İnegöl ortaokullarında çalıştım. Bu arada iki yıllığına İngiltere'ye gönderildim. Dönüşte Diyarbakır Koleji'nde görevlendirildim. 1971 güzünde Bursa'ya atandım. 1980 yılında emekli oldum. 1979 yılında Türk Dili dergisinde ilk öykülerim yayınlandı. 1981 yılında da Nevzat Üstün Öykü Ödülü'yle değerlendirildi öykülerim.

— 1981 Nevzat Üstün Hikâye Ödülü'nü kazandığınız "Hanife Nine'den Öyküler" dosyanız kısa bir süre sonra "Ödül Alan Kitaplar Yayınevi"nce kitap olarak sunuldu. Altı yıl geçti aradan. Yeni bir kitabınıza rastlamadık. Kitap sonrasındaki çalışmalarınız ne aşamada? Neler yazdınız Nerelerde yayımladınız?

— Doğru, yeni bir yapıtla çıkamadım okur karşısına. Bugünkü yayım koşullarının ağırlığını biliyorsunuz. Herhalde ençok bu engelledi beni. Ama durmadan çalışıyorum. Hanife Nine'den Öyküler'den sonra Edebiyat 81'de, Dönem dergisinde, Yaba Öykü'de yazdım. Şimdilerde de en çok öykümün yayınlandığı dergi "KIYI" oldu. Oysa şu anda kitaplaşmaya hazır durumda üç kitap oluşturacak öykülerim var.

— Hikâyelerinizin kahramanlarını hep aynı yörenin insanlarından seçiyorsunuz. Sorunları ortak, yüzleri birbirine benziyor. Yazar olarak, okurlarınıza sunduğunuz konularda bir tekdüzeliğin çoğaltıldığı ileri sürmek olası mıdır?

— Kanımca her yazar toplumun bir kesitini alır, ürünlerini o kesit üzerine oturtur. Ve belli bir yöre insanını yazar. Bu insanlar en çok tanıdığı insanlardır. Sevileriyle, kıskançlıklarıyla, kin ve sevgileriyle yazarın usunun derinlerine işlemiş insanlardır bunlar. Yazan onlardan koparmak güçtür. Kimbilir, belki de yazdığı insanların sevisi kendi sevisi gibidir. Sevgisi, kini ve tiksintisi de öyledir. Kısaca söylersek, onlarla içli dışlı olmuştur. Öyküsünde yarattığı bir kahraman, bunlardan birine neden benzemesin. Ayrıca böyle bir yaratıcılığın yazarı tekdüzelikten çok, bir kararlılığa sürüklediği kanısındayım. Bunun da dışında toplumun belli bir kesiti benzer kişileri de çıkarır insanın karşısına. Önemli olan onları bütün derinlikleriyle okura iletmektir. Ben de bunu gerçekleştirmeye çalışıyorum işte.

Nadir Gezer

— Köy Enstitülü çıkışlı bir eğitimci olduğunuzu biliyoruz. Köy Enstitüleri üzerine nice yazılar, nice kitaplar yazıldı. Nice insanların saldırısına uğradı bu kurumlar. Kuruluşunun ve yıkılışının üzerinden hayli zaman geçmesine karşın üzerindeki tartışmaların durulmadığı bir kurum olan "Enstitüler"in toplumsal yapımızdaki yeri ve önemi üzerine bir anınızdan hareket ederek bir de sizi dinlesek neler anlatırsınız?

— Kuşkusuz böylesi kısa bir söyleşi sınırları içinde geniş kapsamlı bir konuyu değerlendirmek güçtür. Köy Enstitü'leri gerçek birer Atatürk devrimciliğini benimsemiş kurumlardı. Böyle olmasa toplumun her kesiminde derin yankılar uyandırırlar mıydı? Bu okullara karşı kurulmuş olan İmam Hatip Liseleri'ne bakın bir de! Ne yazık ki bu okullar ölü doğmuş birer eğitim kurumlarıdır. Oysa Köy Enstitüleri'nde toplumu değiştirmeye yönelik bir yapı vardır. Bu yapıdır onları güçlü kılan. İlk Enstitü'ye girdiğim gün içimde derin bir iz bırakmıştır. 1947 Kasımı'nın yarı sisli bir günüydü. Arifiye Köy Enstitüsü'ne o gün ayakbasmıştım. Akşamın alacası düşmüştü günün üzerine. Alanda dolaşıyorduk. Düz ak saçlı öğretmenimiz Hikmet Öz bir iş çevresinde toparladı bizi. Birer kürek tutuşturdu elimize. Biz zaten alışıktık bu tür işlere. Tepemizde pırıl pırıl ışıyan bir lamba, elimizde kürekler harç kardık, kardığımız harcı taşıdık, iki yapı arasındaki boşluğun betonunu döküverdik. Öğretmenimiz sıradan bir insanmış gibi bizimle çalışıyordu. Köy Enstitüsü demek iç içinde insan yetiştirmek demektir. Böylesi bir eğitimin etkisi de başka olurdu insan üzerinde.

— Fen Bilimleri alanında başarılı eğitim yılları geçirdikten sonra, hikâyeyle ortaya çıkışınıza pek çok tanıyanınız şaştı sanırım. Özellikle yurdun değişik yörelerindeki öğrencilerinizden kimileri bu konudaki duygularını anlatan mektuplar yazdılar bizlere. Fen alanında başarılı bir eğitimcinin yazın alanında önemli bir ödülle ortaya çıkmasını, giderek bu çabanın serüvenini nasıl açıklarsınız?

— Öğrencilerimin ilgisi, beni unutmadıklarının güzel bir göstergesi olsa gerek. Sağolun. Ben elime kalemi alıp ciddi bir yaratıya İngiltere'de bulunduğum yıllar başladım diyebilirim. Bir köy çocuğuydum. Köyün türkülerle, manilerle, oyunlarla yüklü ortamından benzer bir ortam olan Köy Enstitüsü yıllarım çekti içine beni. Bu iki ortam çok etkiledi beni. Tütün tarlalarında kızlarla, genç kadınlarla mani yarışı yapardım. Bana çok yakın olurdu bu insanlar. Sonra da ülkemin değişik yerlerini tanıdım. Çocukluk yıllarımın ağır koşulları hep birer baskı olarak yaşadı içimde. O yıllardan aldığım dürtüler öyküye yöneltti beni.

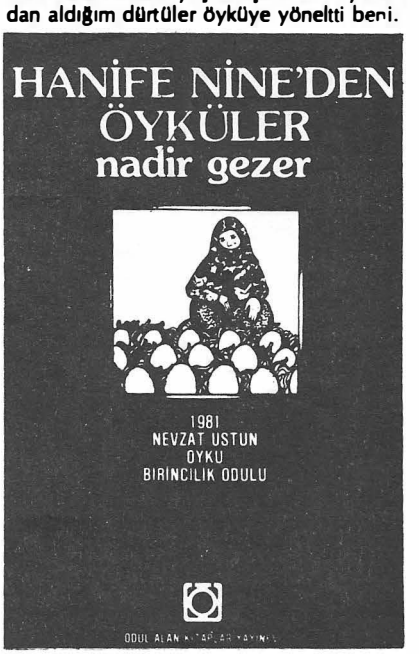

— Yaşadığın kentle arandaki bağ nerde sıkı bir bağ oluşturuyor, nerde bu bağ zayıflıyor? Bu kentle yaşarken, ondan neler alıyorsun, o sizden neler alıyor?

Ahmet Özer, Nadir Gezer'le. Bursa, Temmuz 1987

— Onaltı yıldır bu kentte yaşıyorum. Boş kaldığım anlar, küçük üretim bölgelerinde geziler yaparım. Dokuma tezgâhlarından yükselen tekdüze şakırtıları dinlerim. Deri üretimliklerinden yükselen iğrenç koku derin bir tiksinti yaratır içimde. Yine de erinçsizliklerimi çoğu kez bu alanları gezince atar gibi olurum. Oturduğum bölge üretimliklerin işçi gereksinimlerini büyük ölçüde karşılayan bir bölgedir. Sabahın erken saatlerinden gece yarılarına değin işçi arabalarının iniltisi dolar içime. Ne yazık ki sanat olayları yönünden Bursa'mız yoksuldur. Arada bir açılan sergiler soluklandırır bizi. Yılda birkaç kez yaşadığımız imza günleri, oyunlar... Sanat ortamı olarak yaşadığımız etkinliklerdir. Sabahtan gece yarılarına değin koşuşturan piyango bileti satıcısı, ama gerçek bir sanatsever *Adem* gibi insanları gördükçe bir başka mutluluk duyar bir sanatçı. Kentimizde olanakları oldukça geniş üç gazete var. Üçü de sanatçıya kapalı birer yayın organı. Ayda bir de olsa sanat ekleri çıkaramazlar mı? Bu sanat ekleriyle yazarları soluklandıramazlar mı? Ne yazık ki buna hiçbiri yanaşmaz...

— Son yıllarda kimlerden öyküler okudunuz? Günümüzdeki hikâyecilerin ürünlerine bakarak geçmişten günümüze hikâyeciliğimizin vardığı yer üzerine neler söylemek istersiniz?

— İsterseniz önce ülkemiz öykücüleri üzerinde duralım. Okumada öykü anlayışımı ve öykü kurgumu en çok etkileyecek öykücüleri okumaya öncelik verdim. Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Fakir Baykurt, Mehmet Başaran ve Talip Apaydın sürekli üzerinde çalıştığım yazarlardır. Aradığım ortamı bu yazarların oluşturduğu ortamda bulabiliyordum. Sonra bunu Sabahattin Ali izledi. Daha sonra da Oktay Akbal'la Sait Faik... Hiç kuşku yok okumada bağnaz değilim. Her yeni yapıt çeker beni kendine.

İsterseniz şimdi de dış öykücüler üzerinde duralım. Çehov'un öyküleri üzerinde çok çalıştım. Onun öykülerinin derin kesitleri çok etkiledi beni. Sonra da Juan Rulfo'yla içli dışlı oldum. Bu son öykücü öyküyü toparlamada son derece usta bir yazar. Derinliği iyi koruyan bir yazar.

Bütün bunlardan sonra öykücülüğümüzün ulaştığı sınırlar için neler söyleyemeyiz ki... Türk öykücülüğü hem sürekli bir değişim içindedir, hem de dünya öykücülüğüyle boy ölçüşecek bir düzeydedir. Arada bir tıkanıklıklar bir soluklanma olarak değerlendirilebilir. Son aylarda dergilerimizin öykü üzerine eğilişleri bize yeni gözerimlerini muştular gibidir...

— Bir derginin tek seçicisi olsaydınız, elinizin altındaki pek çok dosyadan hangi ürünleri seçerek yayımlardınız? Hangilerine yer vermezdiniz?

— Yanıtlanması güç bir soru bu! Her yazar yaratısını ya kitapta, ya da dergi yaprakları arasında görmek ister. Tek seçicinin işi işte burada güç! Bu seçimde seçicinin öykü anlayışı, öyküye bakış açısı bu seçimi etkiler. Başka ne diyebilirim ki...

— Kitaba, kültüre, eğitime daha fazla önem verebilmek, insanımızı bu alanda edilgenlikten kurtarmak amacıyla günümüzde neyi, nasıl gerçekleştirmek gerekir?

— Edilgenlik bir topluma yayılmış bulaşıcı bir sayrılık gibidir. Böyle bir toplumda kişiler korku içindedir. Bu korku içten içe kemirir toplumu. Kişiler içine kapanıktır. Toplum suskundur. Devinimsizlik sarmıştır her yanı. Ne yapılmalıdır? Tutucu bir eğitim anlayışından uzaklaşmalı, devrimci bir eğitim anlayışını aşılamalıdır topluma. Kuşkusuz bunun sonucu kitaba ve ekinsel etkinliklere dayanır. Ancak sağlıklı ve iş içinde eğitim anlayışı devinimlendirebilir toplumu... Neden okudun sorusu yerine, niçin okumuyorsun? sorusunun yanıtını istemeliyiz insanımızdan...

— Yanıtlarınız için size sağlıklar, esenlikler dilerim Nadir Ağabey.

— Ben de bu güzel arayışınız için teşekkür ederim. Sağol kardeşim. ●

GİDERKEN

Dünü bugün de yaşatmak
Gülü yalanlamaktır
Oysa ardımdan el sallayan var artık

Ardımda
Bir çıkın darı
Bir tutam şiir
Yanında çiçek gülüşü
Cüzel olan ne varsa yani
Doğan güne selamım artık

Yanlışı yalanlamak
Hep ağlatır bir çocuğu
Ve uzak görünen güzeldir olsa olsa

Ardımda
Bir günaydın
Bir dolu sevinç
Bir yürek sevi
Benim olan ne varsa yani

Pınar Giriftinoğlu

●

Yaşamak Ustalığı

Yaşamak ustalığı
Bir gül kokusu
Ha var ha yok
Eridi gönlümde sonsuz mavi gök

Tüm ruhsal renkleri denedin
Sonuç yok
Varolmak
Kimsenin gönlünü kırmamak

Duydum acıları
Yeşerir mi dersiniz
Bir bulut
Kımıltısız
Bir şarkı
Islatıyor göz pınarlarımı
Umut yok
Elveda aşk
Yaşamak ustalığında
Yaşama yok.

M.Özer CİRAVOĞLU

●

ANADOLU'M

Bir hüzün alıp götürmüş bizi
Anadolu'nun hür bozkırlarına
Karanlık gecelerden sonra
Güvenle bakıyoruz yarına.

Gam keder yağmur misâli
Bol yağmış topraklarına
Hüzünle bezenmiş dağı taşı
Tâa Edirne'den Van'a

Bir köy türküsünde toplanmış
Bütün hasret, bütün sevdâ
"Ver bir sigara hemşerim,
Efkârlıyım nasıl olsa."

Canım, ciğerim, sevdâm Türkiye'm
Sen varsın yolların sonunda
Karanlık gecelerden sonra
Doğuyoruz bir aydın sabaha.

Hulusi YAZICIOĞLU

Duyarlığın Dört Mevsimi

Yaşamını tüketmiş bir yaprak gibi
Suya düşmüş sararmış ve yorgun
Acılarının bulutuna sarmış sarmalamış
Bir deli duman aynadaki
Ne varsa gördüklerinde parçalanmış
Bu tutkunun adı konmamış
Ormansız dağbaşlarında geceleri
Akyazmalı düşler yüreğinde
Kan damlamış nokta nokta
Herbiri başka sevdalardan süzme
Değişik türkülerin yamacında
Bahar rüzgârı gibi esmiş

Mayıs yağmurudur yağan
Tüm günahlarıyla sellenir
Kıraç topraklara düşmeyegörsün
Eğilir önünde el açmış bekleyenler
Nasıl da mutlandırır kutsanır
Bir türkü tutturur dağbaşında
Sürüsünü bekleyen çoban
Transistörlü radyosuyla bahçesinde
dolaşan
Umduğunu bulmuşların dillenen
sevinciyle
Sözünün başı olmamıştır ki sonu densin
Bitmemiş bir öyküdür bu dudaklarında
Biri gidip biri gelen
Değişik mevsimlerin esintisi
Doymamış kıvrımlarının yüreğinden

Nusret KEMAL

●

TAŞRA AKŞAMI

Hiçbir takvime uymayan
akşamüstleri
Durdurur ağır ağır dönen göğü
Yorgun ayakseslerini vurur saatler

Ürkek bakışlar gizlenir pencerelerin
saydamlığına
Bir genç kız sabaha asar coşkusunu
Çivit boyalı duvarlarda yankılanır
soluğu
Dokunaklı şarkılar başlar radyoda

Akşam esmer sılığıyla gelir taşraya

İbrahim DİZMAN

VOLTAİRE ÜZERİNE*

Jean-Jacques BROCHİER

Çeviri: İsmail KILINÇ

Voltaire yavaş yavaş yerin alıyor. XIX. YY. Voltaire'i boğmuştu. XX. YY. ise onu yeniden keşfetti ve üniversitelerine kabul etti. XX. YY. Voltaire'nin hoşgörüsünü ve insan hakları için verdiği savaşın güncelliğini yaşıyor. Gallimard Yayınevinin en son yayınladığı **"Mektuplar"**ın II. cildi ile Voltaire'i yeniden okumanın zamanı geldi.

1968 Mayıs'ından sonra, zamanın İçişleri Bakanı Jean Paul Sartre'ın **"La cause du peuple" (Toplumun Davası)** adlı gazeteyi desteklemesini, satmasını engellemek için General De Gaulle'den O'nu tutuklamasını ister. De Gaulle'in yanıtı tarihe geçecek türdendir; "Voltaire'i tutuklayamazsınız (durduramazsınız). "Bu De Gaulle'ün şaşırtıcı açıklığı ve kararındaki doğruluğudur. Eğer biraz yakından olaya bakarsak Voltaire, kendi döneminde, Gide ve Sartre'ın dönemlerinde yaptığı gibi aynı yere sahipti ve aynı işlevi yerine getiriyordu. Yani **"büyük aydın"**; bir diğer deyişle, yetenekleriyle, halkının, koşulların oluşturduğu dönemlerinin tanıkları ve vicdan sesleri olan filozof ve yazarlar.

Voltaire ile Sartre arasındaki benzerlik bu kadarla kalmaz. Her ikiside tüm yazın türlerini denediler. Sartre şiir yazmadı ya da şiirden söz etmedi, ama şarkı besteledi. Roman, tiyatro,deneme alanlarında başarıya ulaştılar ve dehaları her alanda onları rahat ettirdi. Temel bir karşılığı içeren Sartre-Camus kavgası 200 yıl sonra Voltaire ve Rousseau arasında mı olacak? Voltaire'de Sartre gibi iyi bir üne sahip değildir. Lanetlenmiş yazar olan Rousseao tercih edilir. Rousseau'nun çelişkileri, hataları, **"yol gösterici despotluk"** zevki, sözü uzatıcılığı ve başarısı kınanır. Kısacası, tek bir sözcükle anlatmak gerekirse "romantik" olmaması eleştirilir. Bununla birlikte, kimi mektupları ve Madame de Chatelet'in ölümündeki bitkinliği Voltaire'e daha yakından eğilmemizi gerektirir.

XIX. YY'ın tanınmamışlıkta bir sorumluluk payı var. En çelişkili nedenler için bile. Aşırıların nefret ettiği Voltaire burjuvazisinin beslendiği kilise egemenliğine karşı olması dışında, siyasi tutumu kimsenin hoşuna gitmemiştir. Aşırı sol ve anarşistler Voltaire'de sadece kapitalist bir burjuva görürler. Mizahı nefret çeker ve zamansız, yersizdir.

Yazın tarihçileri birçok yabancı kralın yanında yaptığı müsahiplik kariyeri üzerinde gönül almak için dururlar. İngilizlerin ve Prusyalıların ulusal savaşlar döneminde **"kalıtsal düşman"** ünvanını kazanmak için savaştıkları bir dönemde kozmopolitliği kınanır. Voltaire ingiliz hayranıdır ve Frederic II.'e aşık olmuştur. Mutlakiyet' den zevk almaması her iktidarın hoşuna gitmemiştir. Kaçınılmaz acımasızlıklar tüylerini diken diken etmiştir. Gülümsemesi bile çirkin yorumlanmıştır. Voltaire'in kaybettiği yeri alabilmesi için, ve Besterman ve R.Pomaau'nun gayretleri ile, üniversitelerde volteryen eleştirilerinin ve okuma okulunun gerçekleşmesi için XX. YY'ın

ikinci yarısını beklemek gerekir. Yavaş yavaş ve küçük adımlarla.

1978'de ölümünün 200. yılı, V.Hugo' nun 2 yıl önce 100 yılının kutlandığı gibi görkemli kutlandı. Voltaire'ın kültüre, batılı ve evrensel bilince katkısı önemlidir ve fazladır.

Voltaire'in Ansiklopedizm'in bir ekibin değil de, bir kişinin imkan dahilinde olduğu bir dönemde doğması bir şanstır. Ansiklopedi belleğimizde sakladığımız ilk kollektif sözlüktür. Fakat Voltaire aynı anda, tiyatro, roman, şiir yazarı, matematikçi, tarihçi, filozof, siyasetçi, coğrafyacı, etnolog, iktisatçı, doğacı, dinbilimci, gezgin, banka, sanayi firma yaratıcısı, gökbilimci, botanikçi olabilir. Ama serde bir tüketici değildir. Bütün bu alanlarda, O'na önemli ilerlemeler borçluyuz. Yeni bir tarih anlayışı getirir. Tarih büyük insanların, kaptanların tarihi değil, kültür ve uygarlıkların tarihidir. **"Töre üzerine deneme"** de olduğu gibi, Uzak-Doğu'ya kadar mekanı genişletir ve bugüne kadar sadece Avrupalı olan siyasi ve kültürel kartı değiştirir.

Ansiklopadizm uzun bir ömür, kötü bir sağlık ve herşeyi mümkün kılan bir enerji ile desteklendi. Dönemin rahatsızlıklarına karşın, durmadan gezmesi, açıkça görülmeyen bir gayretle binlerce sayfa yazısı, mektupları çoğaltma hüneri, mektupları yazdığı kişileri karşı aldığı tavır, sadece darbe yediği olaylara girmedeki çabukluğu, adalet, insanlık, hoşgörü, filozof ve insanın rolü üzerindeki düşünceleri Voltaire'in üstünlükleridir.

Voltaire'in eserlerinin büyük bir bölümü yaşlandı. Fazla üreten için bu doğaldır. Fakat önemli bir bölümü de canlı kalmıştır. Öykülerden **"Töre üzerine deneme"** ve **"Felsefe Mektupları"**na kadar Voltaire'i yeniden keşfetmek ivedidir ●

* Magazine Littéraire, Şubat 1987, no:238

YAŞASIN ANNEM

Türkay KORKMAZ

Ayırıp bir kenara koyduğu pazar alışverişinden artırdıklarını düşündü. Evin yiyeceği için ayrılan paradan biriktirme alışkanlığını evliliğinde edinmişti. Kocasının sıraladığı sorularla aldıklarını tek tek hesaplayarak verdiği parayı yeniden bir daha bulurdu.

Kendisine yönelen her soru kocasına duyduğu kırgınlığı çoğaltıyordu. Her attığı adımın, harcadığı paranın ince elenip sık dokunarak sorulması nasıl da zoruna gidiyordu. Yüreğinde duyup yaşadıklarını pazar çantasının başında dikilen kocasının görmesi olanaksızdı. O yalnız alınanlarla ve harcanan parayla ilgileniyordu.

Pazar çantasına özenle yerleştirdiği sebzeyi, meyveyi kocasıyla birlikte boşaltırlardı. İşte tam bu sırada hesabı da verirdi. Harcamayıp kesip artırdıklarını hesap inceliği içinde her aldığının üzerine paylaştırır el elde, el başta derdi. Böylesine hesap içinde hesap yapmayı kadınlığın, anneliğin gereği sayardı. Oğluna çorabı, kızına ipe dizilmiş renkli boncukları yoksa nasıl alırdı! Çocuklarının sevinçlerini görünce tüm kaygılarını, üzüntülerini silip atardı yüreğinden. Kocasına karşı duyduğu kırgınlık bile giderek azalırdı.

Kocasının böyle ince hesaplarına yer yer karşı koyduğu da oluyordu.

- Her şeyin hesabını soruyorsun ama eksikten haberin var mı?

- Neyin eksik, söylesene!

- On beş yıllık evliliğimizde neyini gördüm; beni bırak, oğlanın, kızın sırtındakiler nasıl alınır hiç düşündün mü?

- Senin, onların giyip yıprattıklarının parasını bir başkası mı veriyor!

Başlayan tartışma sonuçlanmadan kavgaya bırakıyordu yerini, sonra gözyaşlarına. Çocuklar evlerindeki bu bağrışmalardan bir şeyler çıkaramadan odaların köşelerine kaçıp saklanırlardı. Birbirlerine sarılıp sessiz sessiz ağlaşırlardı. Annelerinin durup durup hıçkıran sesini duyduklarında kız oğlana daha sıkı sarılırdı.

Anne evliliğinin ilk yıllarını anımsadı. Gözyaşından uzak o yıllar geçmişte kalmıştı. Hanımlığının, nazının geçtiği, kocasının gönlünce davrandığı geçmişi gününe taşıyamamıştı. Giderek yıpranan bedeni miydi nedeni? Yoksa kocasıyla birlikte çoğaltmaları gereken sevgi mi azalmıştı yüreklerinde? Tüm bunların yanıtını bulamıyordu, bilemiyordu anne. Kafasını yorması olumlu bir sonuca ulaştırmıyordu anneyi.

Geride, uzaklarda kalan, bedeninin diri olduğu o günlerde kulağına fısıldanan aşk yüklü sözleri sanki kocası söylememişti. Yüreğini hoplatan, kocasına baygın baygın bakmasını sağlayan bu sözler şu anda karşısında duran, erkeğim diye güvendiği adamın ağzından mı çıkmıştı? Durmadan dönüp duruyordu beyninde bu sorular.

Yıllardan sonra ulaştığı bugün dünü aratıyordu anneye. İki çocuktan sonra yitirdikleri bir bir önündeydi. Gergin yüz kasları, bakımlı kalem parmakları ve direnci yerini nelere bırakmıştı?!.. Yüzündeki kırışıkların, tenleri çizen parmaklarının yıllar öncekilerle tanışıklığı yoktu.

Pazar çantasının başında geçmişine uzananbir yolculuk yaptığını anımsadı birden. Gerçeklerden kaçar gibi düne sığınmak gereğini duydu. Arasıra bu yola başvurması kurtuluşu değildi annenin kuşkusuz. Ama yine de denemeye değerdi.

Mutfağın karşısına düşen yatak odasında oğluyla boğuşan kocasının sesleri, gülüşleri geliyordu. Mutfakla yatak odasının arası kaç adımlık yerdi ki, olsa olsa dört adım. Bu kadar yakından oğlunu, kocasını duyması olağanüstü bir durum değildi.

Pazar çantasının başında yalnız olması, kocasının üsten aşağı hesap sormaması bir gün önceki kavgalarını anımsattı anneye. Kız ve oğlanın kaçıp giz yerlere saklandığı o kavgaydı şimdi mutfakta yalnız olmasına neden. Demek bir günlük dargınlıkları vardı kocasıyla. İşte bugün sorusuz, hesap vermeden geçecekti. Sevinmeliyim mi diye kendine sormadan edemedi.

Yalnızlığının, dargınlığının bilincinde bulunmadığı bir sırada hala boğuşmaları bitmemiş oğluna, kocasına, "**Kahvaltı hazır.**" diye seslendi. Oğlunun annesinden, düşündüklerinde uzakta, "**Anne yumurtamı yağda pişir.**" dileğine karşılık vermedi. Yüreğinde duydukları oğlunun isteklerini yerine getirmesine yetiyordu. Yumuşak başıyla kalkıp yumurtayı uzun saplı tavada tereyağı içine kırıp gıcırdattı. Yumurtanın kokusu önce mutfakta, sonra yatak odasında duyuldu.

Yan odada yatan kızına daha bir yakındı anne. Kendi dünü, bugünü mü duyuruyordu bu yakınlığı? Kızının yastığı kaplayan saçlarını elinin içine alıp okşadı bir süre. Sonra kulağına sevgiyle, "**Benim güzel kızım, dert ortağım kalk, sana pazardan bak neler aldım.**" diye konuştu. Oğlu için yüreğinde taşıdıkları kızı için de vardı. Ama kadınlığı kızına olan düşkünlüğünü artırıyordu. Belki de düşünde kurup ulaşamadıkları bu yakınlığı doğurmuştu. Kim bilir?..

Anne düşünceler arasında koşturup durdu usunu. Sonra iç geçirdi. Kızı uyanınca boynundan göğsüne doğru kayan renkli boncukları gördü. Eliyle tek tek hepsini yokladı. Birden kalkıp baş ucunda oturan annesinin boynuna sıkı sıkı sarıldı. Minik dudaklarını dokundurmadık yer bırakmadı annesinin yüzünde. Ne pörsüyen yanaklarına ne de sönen göğsüne aldırıyordu. Annesi onun için yediğinde doyamadığı baklavanın en hasıydı.

Baba oğul mutfaktaki masada yerini almışlardı. Her zaman olduğu gibi karşı karşıyaydılar. Anne ile kızı da birlikte gelip masaya yanaştılar. Tereyağında pişmiş yumurtayı gören oğlunun gözleri ışıdı, ağzı büyüyüp yanakları çukurlaştı. "**Yaşasın annem!**" diye ünledi. Masadakilere istediğini elde etmenin mutluluğunu duyuruyordu.

Anne, özlemlere, düşlere kavuşmanın ne kadar güzel olduğunu en iyi bilendi. Oğlunun sevinci, "**Yaşasın annem!**" diye ünlemesi, kızının ulaşamayan kollarıyla sarılıp boynunu kucaklaması üzüntülerini unutturmuştu. Oğlundan bir kez daha yüksek sesle, "**Yaşasın annem!**" diye bağıra bağıra yinelemesini bekledi. Oğluysa, çinko tabakta tereyağına bulanmış yumurtasına ekmeğini banıp banıp ağzına götürüyordu.

Karısının Erzincan üzümü gözleri yine eskisi gibiydi. Annede yitip gitmeyen tek güzellik gözleriydi. Zorluklar, üzüntüler onlardan birşeyler alamamıştı. Sevecenlikle bir süre izledi karısını. Konuşan bakışlarını yönelttiğinde karısı gözlerini kaçırmadı. İzin verdi bakmasına. Diliyle olmasa da gözleriyle konuşmasını sürdürmesini istedi. Dargınlıklara dayanamıyordu artık.

Mutfak masasına yakın duran pazar çantasını gördü baba. Boşaltılmıştı. Demek bugün günlerden cumartesi. Karısının erkenden kalkıp pazar alışverişini yaptığını, kahvaltıyı hazırlayıp masayı donattığını görünce sevindi. Konuşan bakışlarını çoğaltıp karısında gezinmesini sürdürdü.

Kocasının bakışları, oğlunun, "**Yaşasın annem!**" ünlemesi anneyi mutluluktan uçurdu. '**Demek çok şeyler istemiyormuşum ben**' diye içten içe konuştu kendisiyle. Dargınlıklara paydos dedi. Artık yokluktan, yoksulluktan yakınmayacaktı. Evindekilerle geleceğe uzanıp dal budak vermeği, çiçek açıp meyveye durmayı düşledi. Yine düşlere sarıldı anne. '**Düşsüz de yaşanmıyor ki**' diye içinden geçirdi.

Anne, sevinç duymanın, mutluluğu tatmanın zor olmadığını yakalamıştı bu kez. ●

YENİ YAYINLAR...

BİSİKLET GÜNLERİ

İlk öyküsü 1971 yılında yayımlanan öykücü ve romancı Burhan Günel, 1972'den bu yana 9 roman, 4 öykü kitabı, 1 inceleme, 5 çocuk kitabı yayımlamış son derece çalışkan bir yazarımız. Günel'in Benzer Romanlar adıyla yayımladığı incelemesi geçtiğimiz yıl Kerem Yayınlarından okurunu bulmuştu. Bu inceleme daha dergilerde yayımlandığı yıllarda hayli ilgi toplamış, konu edinilen romanlar üzerinde sürekli bir tartışma ortamı oluşturulmuştu. 20. kitabı, Bisiklet Günleri adını taşıyor. Sekiz öykünün yer aldığı 106 sayfalık kitabında yazar çocuk yürekleriyle dünyayı algılamayı sürdürüyor. Okuru kahramanlarıyla birlikte gezdiren yazar, hayatın acımasız rüzgarlarıyla savrulmuş insanlarını, toplumsal gerçekçi bir perspektif içinde başarılı bir düzlemde okura sunuyor. Özellikle öykülerin diyalogları son derece inanılır bir yapı kazandırıyor anlatıma.

●

MEZARLAR ESKİMEDİ

İlk şiir kitapları bir yerde tüm yazılanların yayımlanması gibi bir isteği beraberinde taşır. Oysa Koray Feyiz, bunun tersini kanıtlarcasına kitabını büyük elemelerden geçirmiş. Yıllardır şiir yazarken aradığı sesini, ilk kitabında duru bir su gibi yansıtmaya çalışıyor. Bireyin hüznünü egemen kılarcasına yazılan şiirlere kendi yüreğini kaynak ederek oluşturulan kitaba adını veren şiir, şu dizelerle sona eriyor: ben sizi bir fırtınada tanıdım/ben sizi bir deniz kentinde/vurgun yerken gördüm/ ben sizin bir fırtına sonrası/kıyıya boylu boyunca uzanan/bedenlerinizi/ sevgiyle öptüm.

●

HACI BEKTAŞ VELİ Laik/Ulusal Kültür

Adil Gülvahabaoğlu, şiir ve Deneme alanında yıllardır dergilerde yazılarını okuduğumuz bir yazın adamı, bir hukukçu. Şiir ve Özdeyişlerle Atatürkçülük adıyla bir denemesi, Taşlandıkça Büyüyen ve Ön Yağmur adlı şiir kitapları yayımlanan sanatçı, 1976 yılında Hacı Bektaş Turizm Derneği'nin düzenlediği deneme yarışmasında ödül alan denemesini geliştirerek, 250 sayfalık bir yapıt durumuna getirmiş. Hacı Bektaş'ım arayıp yanmışam/ Erenler deminden bir pay almışam/ Maksat Kâbe ise yerin yapmışam/ Her gönülden bir yol gider o burca" dizelerinin ışığında, Hacı Bektaş'ın engin gönüllülüğünü ekseni alarak Bektaşilik ve kurucusuna insancıl, laik ve ulusal bir perspektiften yaklaşım kuruyor. 500-1000 arası kaynağa el atarak öznuru katarak, oluşturulan yapıt, bu alanda, kaynakçada da belirtildiği gibi yüzlerce yapıt arasında özgün bir yer tutuyor.

DÖRDÜLLER

Kültür ve yazın alanında yıllardır özgün yazılarını okuduğumuz gerçek bir düşünür Sami N.Özerdim, yüreğinde yıllardır demlediği duygularını yaşama ilişkin düşüncelerini DÖRDÜLLER adlı 55 sayfalık bir kitapta topladı. Görüntü adı verilen bir bölümden sonra, dördüllerden dizeler seçilerek yayımlanır. Kitap, "Özet" ikilisiyle sona erer: "renk renk nice özlemleri bir bir denedi/"vuslat" ta durup kalmadı bir an gönlüm." Kitabın, 30. sayfasında yer alan "Martı" şiiri şu dizeleri taşır: "Bir martı-kusursuz!-süzülür enginde/ Gök rengi-deniz rengi-hayal renginde/ Bir martı, bütün martıların en güzeli/ Bir maviliğin sonrasız ahenginde.

●

VERİLMİŞ SÖZDÜR

80'li yıllarda giderek şiirini, şiir sesini geliştiren bir şair A.Hicri İzgören. Verilmiş Sözdür, geride kalan yıllarla, bu yılları alabora edenlerle bir hesaplaşmaya girer gibidir şair. Yine Menzilde, Yazıtlar, Gurbeti İncitmeden bölümlerinden oluşan kitabında İzgören, sözlere birçok anlamlar yükleyerek, dostluklara sığınarak, düşmanlıklara karşı durarak, insan başını dimdik tutmaya kararlı bir tutumu sürdürüyor. A. Hicri İzgören, şiir alanındaki kararlı tutumunu 1981 yılında, Acıyla Diri, 1984 yılında Sessizliğin Sağnağı adlı kitaplarında kanıtlamıştı. Verilmiş Sözdür üç yıl arayla yayımladığı üçüncü şiir kitabı oluyor. İzgören'in şiirlerinde insan bilinci sürekli olarak tetikte bir yapı gösterir. Düşüncenin evrensel yapısı, duyarlı bir yüreğin sarmalında okura yeni ufuklar kazandırır. Isıtan Kar şiiri "İşte kar/ Bak gece aydınlandı/Aydınlandı anılar" dizeleriyle ısıtıyor içimizi. 64 sayfadan oluşan kitap, İZ yayınlarının ürünü.

●

EN UZUN GECE

ELeştiri alanında belleklerde iz bırakan yazılarını okuduğumuz, eleştirmen Cavit Yıldırım, bu kez, yeni bir yapıtın, En Uzun Gece adlı romanın yazarı olarak karşımıza çıkıyor. 1979'da Batman'da yazılmaya başlanılan roman, 1986 yılında Tire'de bitirilmiş. 142 sayfada düğümlenen En Uzun Gece, pürüzsüz, akıcı, işlek bir dille yazılmış. Toplumsal yapının 'hasta' tiplerini, onların iç dünyalarını, yaşanılan mekân içindeki yerlerini başarılı bir şekilde veren Yıldırım'ın, yapıtını okuyup bitirdikten sonra kimden yana nasıl bir tavır alacağımız tam olarak belirginleşmiyor. Bir otobiyografik roman türüne katacağımız En Uzun Gece, Sinematograf öğeleri de içeriğinde taşıyor.

GÜNLERİN YAPRAKLARI

İlk ürünleri 1981 dönemi dergimiz Kıyı' da yayımlanan Özcan İlter dördüncü şiir kitabını yayımladı: Günlerin Yaprakları. İlter yeni kitabında, ülkesinin insan doğasını yaşadığı kentle özdeşleşmiş bir şekilde yansıtmaya çaba gösterir. Yaşanılan tüm kötülüklere, insan yüreğinden sürekli umutlar yeşerterek yanıt vermeğe çalışır. Biçimsel arayışların şiirine yeni kaynaklar oluşturduğu şairin, sanat-koop ürünü olan kitabı 52 sayfadan oluşuyor. Şairin, "Her şey yeniden" şiirinin bir bölümünde "gece yorgun, zaman esrik, ay tutsak/ellerime dokunma/Yaralı ceylanlar gibi gezinme/içimin öksüz sularında /Bırak bende kalsın bakışların" dizelerini sunuyoruz.

●

SEN AYRILIĞA EYERLİ ŞARKISIN

Bir ilk kitap da Asım Gönen'den. Gönen çeşitli dergilerde yazdığı şiirlerini Sen Ayrılığa Eyerli Şarkısın adıyla bir araya getirdi. Ayko yayınlarından çıkan kitap, Ay Yüreğinde Kanadı Açlığın ile Sen Ayrılığa Eyerli Şarkısın adlı iki bölümden oluşuyor. 76 sayfadan oluşan kitapta şairin 36 şiiri yer alıyor. Dizginlerinden boşalmış bir coşkuyla yazılan şiirlerin birisi Hasan Hüseyin'e armağan edilmiş. Şiirden bir bölümü buraya alıyoruz: hüzün topluyor gözlerinden gözlerim/gel ey dokun gurbetime /rüzgâra ve soluğunu acımı acıtma /gel ey/ gökyüzünü devşirelim kardeş bir sevinçle.

●

TRABZON DOĞU KARADENİZ GAZETE VE MECMUALARI 1869-1928

Trabzon'un kültürel yaşamında "Trabzon 1869-1933 yılları Yaşantısı" adlı araştırma yapıtıyla katkıda bulunan, araştırmacı-yazar Çumhur Odabaşıoğlu' nun yeni kitabı, "Trabzon Doğu Karadeniz Gazete ve Mecmuaları 1869-1928" adını taşıyor. Basın alanında nice kaynaklara el atılarak hazırlanan kitap, Trabzon' da Karadeniz Gazetesi tesislerinde basıldı. 1869-1928 yılları arasında Trabzon, Ardahan, Bakü, Batum, Giresun, Gümüşhane, Ordu ve Samsun'da çıkan Türkçe, Ermenice, Rumca ve Rusça gazete ve mecmualardan 122 tanesi üzerine ayrıntılı bilgiler verilirken, Türkçe olarak çıkan 27 yayımın fotokopileri de kitabın arkasında bir ek bölüm olarak yer aldı.

KASIM ÖLÜMLERİ

Derleyen:
Arslan PULATHANELİ

Yahya Kemal Beyatlı	(1884-1 Kasım 1958)
Ali Rıza Yalgın	(1886-1 Kasım 1960
Haydar Tatlıyay	(1890-2 Kasım 1963
Osman Zeki Çakaloz	(1926-3 Kasım 1982)
Mustafa Sıdkı Canuz	(1895-4 Kasım 1975)
Refi Cevat Ulunay	(1890-4 kasım 1968)
Mekki Sait Esen	(1904-4 Kasım 1970)
Burhan Felek	(1889-4 Kasım 1982)
Doğan Avcıoğlu	(1926-4 Kasım 1983)
Ümit Yaşar Oğuzcan	(1926-4 Kasım 1984)
İsmail Dümbüllü	(1897-5 Kasım 1973)
Nemika Kilecl (Mursaloğlu)	(1922-6-Kasım 1984)
Erdoğan Çaplı	(1926-7 Kasım 1977)
Baki	(1526-7 Kasım 1600)
İlhan Erdost	(1944-7 Kasım 1980)
Sami Ayanoğlu	(1913-7 Kasım 1971)
Besim Atalay	(1882-7 Kasım 1965)
Aka Gündüz	(1886-7 Kasım 1958)
Hakkı Süha Gezgin	(1895-7 Kasım 1963)
Faruk Nafiz Çamlıbel	(1898-8 Kasım 1973)
Ahmet Hilmi Güçlü	(1911-8 Kasım 1977)
Selahattin Karayavuz	(1912-8 Kasım 1985)
Nevzat Üstün	(1924-8 Kasım 1979)
Âşık Müdami Ataman	(1918-8 Kasım 1968)
Mustafa Kemal Atatürk	(1881-10 Kasım 1938)
Hilmi Özgen	(1910-10 Kasım 1971)
Galip Naşit Arı	(1907-10 Kasım 1973)
Osman Yüksel Serdengeçti	(1917-10 Kasım 1983)
Sultan Veled	(1226-11 Kasım 1312)
Ahmet Refik Altınay	(1880-11 Kasım 1937)
İhsan Hınçer	(1916-11 Kasım 1979)
Haluk Recal	(1913-11 Kasım 1972)
Fahri Erdinç	(1917-11 Kasım 1986)
Vecihe Daryal	(1914-12 Kasım 1970)
Sadri Ertem	(1898-12 Kasım 1943)
Ahmet Yetman	(1897-13 Kasım 1973)
Celâl Esat Arseven	(1876-14 Kasım 1971)
Orhan Veli Kanık	(1914-14 Kasım 1950)
Sedat Veyis Örnek	(1928-15 Kasım 1980)
Mehmet Karasan	(1907-15 Kasım 1974)
Celâl Sahir Erozan	(1883-16 Kasım 1935)
Cenap Muhittin Kozanoğlu	(1892-16 Kasım 1972)
Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu	(1901-16 Kasım 1974)
Suat Taşer	(1919-17 Kasım 1982)
Dehri Dilçin	(1902-17 Kasım 1977)
Ulvi Erguner	(1924-17 Kasım 1974)
Mucip Ataklı	(1919-18 Kasım 1984)
Bekir Sukuti Küçüksezoğlu	(1894-19 Kasım 1957)
Enver Gökçe	(1920-19 Kasım 1981)
Cavit Baysun	(1899-20 Kasım 1968)
Mehmet Tuğrul	(1905-21 Kasım 1985)
Sevgi Soysal	(1936-22 Kasım 1976)
Hafız Yaşar	(1885-23 Kasım 1966)
Kemal Aydar	(1924-24 Kasım 1985)
İlhan Demiraslan	(1928-25 Kasım 1980)
Orhan Arınç	(1918-25 Kasım 1975)
Lemi Atlı	(1889-25 Kasım 1945)
Hüseyin Mayadağ	(1915-25 Kasım 1965)
Zihni Hazinedaroğlu	(1923-26 Kasım 1962)
ZiyaSomar	(1906-26 Kasım 1978)
Turhan Hikmet Dağlıoğlu	(1900-26 Kasım 1977)
Şevki Yazman	(1896-26 Kasım 1974)
Müterclm Asım	(1755?-27 Kasım 1819)
Cemal Yeşil	(1900-27 Kasım 1977)
Feriha Aktan	(1924-27 Kasım 1983)
Abdullah Cevdet	(1869-28 Kasım 1932)
Muzaffer Harunoğlu	(1915-28 Kasım 1977)
Emin Bülent Serdaroğlu	(1886-29 Kasım 1942)
Reşit Rahmeti Arat	(1900-29 Kasım 1964)
Mehmet Ali Ayni	(1869-30 Kasım 1945)
Günay Akarsu	(1933-30 Kasım 1982)
Fuat Edip Baksı	(1912-30 Kasım 1974)

İmza gününün ardından

10 Ekim 1987 günü Trabzon 24 Şubat kitabevinde, Kuzey Haber Gazetesi ile KIYI Kültür ve Sanat Dergisinin ortaklaşa düzenledikleri bir imza günü gerçekleştirildi.

İmza gününe Trabzon'dan, dergimiz şair ve yazarlarından Gündoğdu Sanımer, Ahmet Özer, Rasim Şimşek katıldılar. Giresun'dan iki öykücümüz Naim Tirali ile Durcan Yaşacan renk kattılar.

İmza gününde Naim Tirali, Park, Piraziz Nere Berlin Nere, Yirmibeş Kuruşa Amerika, Bir Adayın Notları, Devrimden Önce Devrimden Sonra, Avrupa'daki Amerika adlı kitaplarını, Ahmet Özer, üç şiir kitabı, Ayrı Beraberlikler, Günle Dokunan ve Gecenin Kanayan Yerinden'i, Rasim Şimşek, Türkçe Anlatım ile Türkçe Sözdizimi'ni, Gündoğdu Sanımer, bu yıl Kıyı Yayınlarında çıkan Karayelin Sürüleri'ni, Durcan Yaşacan da tek öykü kitabı Konuşsana'yı okurlarına imzaladılar.

İmza günü bir yerde aynı coğrafi dilimdeki yazarları bir araya getirme amacı taşıyordu. Büyük bir kalabalığın coşkuyla karşıladığı günün konukları arasında, Belediye Başkanı Orhan Karakullukçu, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürü Bener Cordan, büyük kitapsever, şiir dostu dergimiz yazarlarından Arslan Pulathaneli, Cumhuriyet Gazetesi Trabzon Muhabiri Ömer Güner, gazeteci Ziyad Nemli, Karadeniz gazetesi Yazı İşleri Müdürü Musa Alioğlu, Kuzey Haber gazetesi Yazı İşleri Müdürü Melih Sefa Ertüzün, karikatür sanatçısı ve Kuzey Haber Genel Yayın

Müdürü Hikmet Aksoy, eğitimci-hukukçu, Yazar Baki Akgül, TLYD Başkanı Sabahattin Kundupoğlu yıllarını sanata ve tiyatroya vermiş Mustafa Maşat, dergimiz şairlerinden Hasan Hüsnü Durgun, Şair Mahmut Çakar, Trabzon Devlet Tiyatrosu Sanatçıları, doktorlar, öğretmenler, öğrenciler, gazeteciler vardı. Giresun'dan kitabevi yöneticisi Kemal Civek de bu anlamlı güne katılanlar arasındaydı.

Rasim Şimşek ile Gündoğdu Sanımer kitaplarıyla ilk kez okurlarının karşısına çıktılar. İmza gününe katılan yazarlar kitaplarını imzalarken, bir yandan da okurlarıyla söyleşide bulundular.

Yerel basında yazarlar üzerine çıkan yazılarla daha önce yazı yazdıkları yayın-organlarında çıkan yazılardan oluşan panolar kitabevine ayrı bir renk kattı.

Kuzey Haber ve Dergimiz yöneticileri M.Naci Özkan ile Osman D.Piyale dergimiz yazarlarından Fotoğraf Sanatçısı M.Reşat Sümerkan'ın zorunlu nedenlerle katılamadığı imza gününde 24 Şubat Kitabevi yöneticilerinin gösterdikleri sıcak ilgiye özellikle Nihan Karaali'nin imza gününün düzenlenmesindeki katkısına dergimiz ve yazarlarımız adına teşekkür ederiz.

İmza gününün akşamı, yazarlara Arslan Pulathaneli ve değerli eşi ev sahipliği yaptı. Pulathaneli'nin o dünya güzeli kitaplığının ufkunda saatler süren geziye çıkıldı.

Ve bir imza günü nice anılar bırakarak sona erdi. ●

SANAT OLAYLARI / HABERLER

SERGİ ● Resim Sanatçısı Haydar Durmuş, Trabzon'un fethinin 526. yıldönümü kutlamaları kapsamında 26 ekim 1987 günü açtığı sergi 12 kasım'da sona erecek. Sergi Trabzon Devlet Güzel Sanatlar Galerisi'nde izleniyor.

TİYATRO ● Trabzon Devlet Tiyatrosu, Necati Cumalı'nın "**Boş Beşik**" adlı oyununu sergilemeye devam ediyor.

Trabzon Liselerinden Yetişenler Derneği Tiyatrosu, Sabahattin Kudret Aksal'ın "**Kahvede Şenlik Var**" adlı oyununu 23, 27, 28, 29 Ekim 1987 günleri TLYD salonunda sergiledi. Yöneten: Ali Rıza Soydan.

KUTLAMA ● Trabzon'un Fethi'nin 526. yıldönümü çeşitli etkinliklerle kutlandı.

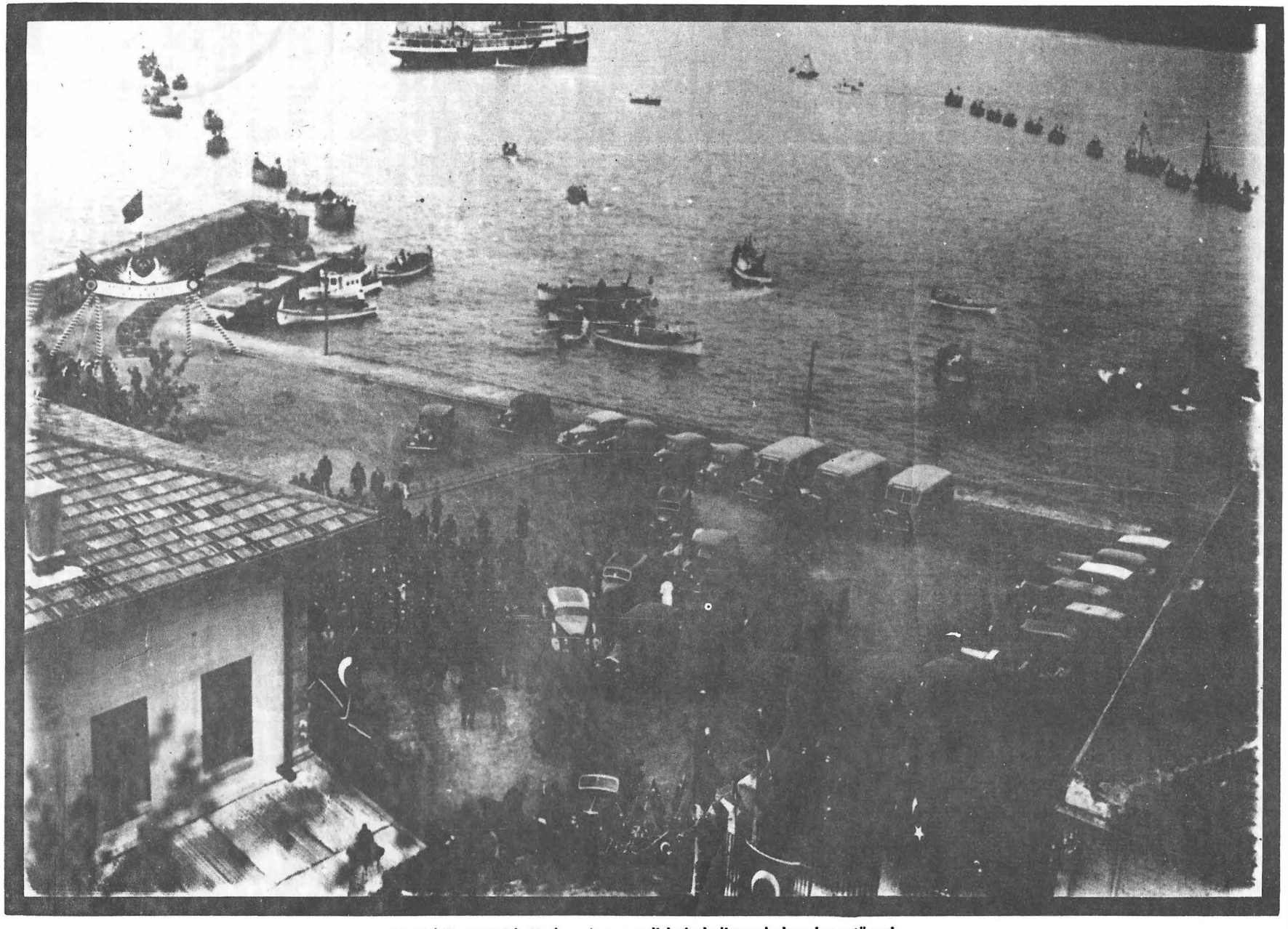

Atatürk'ün 1937'de Trabzon'a son gelişlerinde limanda karşılama töreni
Fotoğraf: Zeki SEZGİN